

БӨЛІМ: ӘДІСТЕМЕЛІК ҚҰРАЛДАР

Жалпы білім беру мекемелерінің педагог-психологтарына арналған әдістемелік ұсынбалар жинағы

ЖАРИЯЛАНДЫ
20.06.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/176850/>

АННОТАЦИЯ / АҢДАТПА

ТҮРКІСТАН ОБЛЫСЫ БІЛІМ БАСҚАРМАСЫ БІЛІМ БЕРУДІ ЖАҢҒЫРТУ ОРТАЛЫҒЫ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КАБИНЕТІ Құрастырушылар: Садвакасова А.А. Ахметова А.Б. Исабекова А.К. Смецкой М. А. . . .

ТҮРКІСТАН ОБЛЫСЫ БІЛІМ БАСҚАРМАСЫ БІЛІМ БЕРУДІ ЖАҢҒЫРТУ ОРТАЛЫҒЫ

ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КАБИНЕТІ

Құрастырушылар:

Садвакасова А.А.

Ахметова А.Б.

Исабекова А.К.

Смецкой М. А.

САРЫАҒАШ -2024 ж.

Түркістан облысы Сарыағаш қаласы жалпы білім беру мекемелерінің педагог- психологтарына арналған әдістемелік ұсынбалар жинағы

Рецензент: Оразбаева К.О., PhD докторы.

Ш.Уәлиханов атындағы КМУ, «Әлеуметтік және жас ерекшелік педагогикасы» кафедрасының аға оқытушысы.

Құрастырушылар: Ахметова А.Б., Исабекова А.К., Білім беруді жаңғырту орталығы,

Психологиялық қызмет кабинетінің психолог- әдіскерлері.

Бұл жинақта мектептегі психологиялық қызмет жұмысын әдістемелік қамтамасыз етуді ұйымдастыру бойынша Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілерімен сәйкес материалдар берілген.

Әдістемелік ұсынба Астана қаласының жалпы білім беру мекемелерінің педагог-психологтарына арналып дайындалған.

Мазмұны

1.	Кіріспе	4
2.	Білім берудегі психологиялық қызмет Тұжырымдамасы Білім берудегі психологиялық қызметтің мақсаты мен міндеттері	5
3.	Білім беру жүйесіндегі психологқа қойылатын талаптар	6
4.	Психологқа қойылатын кәсіби талаптар	
5.	Психологтың этикалық кодексі	7
6.	Педагог-психологтың кешенді (пакет) іс- құжаттары	9
7.	Білім мекемелеріндегі психологтың құжаттарды жүргізуі бойынша ұсыныстар. Педагог-психологтың құжаттар номенклатурасы	11
8.	Қосымша 1. Білім беру мекемелеріндегі психологтың лауазымдық міндеттері	14
9.	Қосымша 2. Психологиялық қызмет құжаттары	17
10.	Қосымша 3. Аутодеструктивтік мінез-құлық бойынша тәуекел топты анықтау құжаттары	32
11.	Психолог қызметінің тиімділігін қамтамасыз ету шарттары	41
12.	Ұсынылатын әдебиеттер	43

Кіріспе

Педагог-психологтың көпжоспарлы қызметін ұйымдастыру және оның мазмұнын іс-құжаттардың жүйелі топтамасында сақтап, нәтижелерін саралап отыруды қажет етеді. Астана қаласының білім беру ұйымдарындағы психологиялық қызмет мониторингі психологтардың жұмысында қажетті құжаттар тізімдемесі және оларды жүргізу түрлері бойынша қиындықтардың бар екенін көрсетті.

Қазақстан Республикасында психологиялық қызмет іс-әрекетін реттейтін негізгі нормативтік іс-құжаттардың жүйеленбегені мұндай келеңсіздіктердің басты себебі болып отыр деп айтуға болады. Сондай-ақ мектептердегі психологиялық қызметтің қалай ұйымдастырылуы, мектеп психологтарының негізгі құжаттарының қалай болуы, қалай жүзеге асырылуы жөнінде әдістемелік құралдардың аздығы, психологиялық нұсқаулықтардың жоқтығы деген сияқты мәселелер мектеп психологтары үшін

қиындықтар тудырады.

Іс-құжаттарды жүргізу-педагог-психологтың қызметін ұйымдастырудың негізгі формаларының бірі, оқу-тәрбие үдерісіне қатысушылармен жеке және топтық жұмыстарды есепке алу, даму динамикасын қадағалау және атқарылған жұмыстардың нәтижесін саралап, қорытындылау, талдау жұмыстарын тіркеу т.с.с.

Педагог-психологтың іс-құжаттарды жүргізе білу міндеттеріне не кіреді, қандай жұмыс түрлерін орындай білу керек? Іс-құжаттармен ағымдық жұмыстарда оларды топтастыру, бөлімдерге жіктеу және оларды сақтаудың дұрыс жолға қойылған жүйесі маңызды рөл атқарады.

Білім беру мекемелерінде іс-құжаттарды бөлімдерге бөліп жіктеу үшін іс-қағаздар номенклатурасы болады.

Педагог-психолог іс-құжаттарын мекеме берген номенклатура бойынша құрып, оны қолдана білуі тиіс.

Құжаттар:

- Жан-жақты және мұқият таңдалған құжаттама аргументті және дәлелді болуы мүмкін, проблемаларды шешу үшін белгілі бір уақыт аралығында не атқарылғаны, өзгерістер, іс-қимыл жоспарлары, міндеттерді сүйемелдеу және белгілі бір нәтижелер тіркеледі, яғни есептік құжат рөліне енеді.
- педагог-психологтың маман ретінде іске адал қарым-қатынасы және құзыреттілігі дәлелге айналады;
- педагог-психологтың кәсіби біліктілігін арттыру жеке кәсіби тәжірибесі мен іс-әрекетінің қалыптасу дәрежесін білдіреді;
- коммуникативтік және интеллектуалдық-пәндік, қолданбалы және практикалық түрдегі қызметінің қарым-қатынас пен қорытындысының бірігуі ретінде көрініс табады

Педагог-психологтың барлық іс-құжаттары келесідей қағидалар негізінде жасалады:

1. Педагог-психологтың іс-құжаттары ҚР БЖҒМ негізгі нормативтік құжаттарына негізделуі тиіс;
2. Педагог-психологтың барлық жұмыс түрлері қамтылады және қызметіндегі негізгі бағыттарына сәйкес құрылады;
3. Қызмет тәжірибесінде барлық жұмыс көлемін және жеке жұмыс бірліктерін есепке алуға бағытталған есеп берудің «стандартты» құжаттарын жүргізу;
4. Психолог қызметінің белгілі бір кезеңіндегі атқарған жұмысын көрсету үшін білім беру мекемесінде есеп беруге арналған ыңғайлы мерзімде жүйелі есеп

беру;

5. Психолог психологиялық сүйемелдеу жұмысын үйлестіруші ретінде бала және отбасына мейлінше жақындатылған бағытта жүргізеді.
6. Психолог түрлі жастағы «шартты-нормативті» балалар үшін, сондай-ақ дамуында түрлі ауытқулары бар балалармен де жұмыс істеуге ыңғайлы психологиялық технологиялар мен әдістемелер саласынан белгілі бір білімді игерген болуы керек.
7. Диагностикалық материалдар топтамасы жүргізуге, оны өңдеуге ыңғайлы және аз уақыт кететіндей болуы керек.

Білім беру саласындағы психологиялық қызметтің тұжырымдамасы

Білім беру саласындағы психологиялық қызметтің мақсаты мен міндеттері

Білім беру саласындағы психологиялық қызметтің мақсаты барлық білім беру үдерісіне қатысушылардың психикалық және психологиялық денсаулығын сақтау және нығайту, баланың тұлғалық дамуын сүйемелдеуді психикасы сау дәрежеге жетілдіру құралы ретінде қарастыру болып табылады.

Психикалық денсаулық бәрінен бұрын, жеке дара психикалық үдерістер мен механизмдерге қатысты. Психологиялық денсаулық тұтас бір тұлғаға қатысты және жоғары адами болмыс көріністерімен тығыз байланыста болады да, психикалық дамудың өзіндік психологиялық аспектісін бөліп көрсетеді. Психологиялық денсаулық тұлғаны өзіндік жетілдіре түседі.

Педагог-психолог білім алушының жас шамасына сәйкес айналасындағы адамдармен өзара әрекет контексінде және қоршаған ортаның мәдени, әлеуметтік-экономикалық, экологиялық нақтылығы жағдайында өзіндік түсіну, өзін қабылдау және өзіндік даму қасиеттерімен қаруландыруы керек. Сонымен, педагог-психолог қызметінің басты мақсаты – балалардың психологиялық денсаулығын дамыту мен сақтауға жағдай туғызу.

Ол дегеніңіз — оқыту үдерісінің барлық кезеңдерінде баланың толыққанды психикалық дамуын негізге алатын психикалық денсаулықты көздейді.

Осыған байланысты, психологиялық қызметтің негізгі міндеттерінің аясы әлдеқалай кеңі түседі. Толыққанды психикалық дамытуды қамтамасыз ететін жағдай туғызу баланың ішкі әлеміне, оның сезімі мен толқуларына, бейімі мен қызығуларына, қабілеті мен біліміне, оның өзіне, құрбы-құрдастарына, ересектерге, қоршаған ортаға, отбасылық және қоғамдық жағдайларға, жалпы өмірге қарым-қатынасына көңіл бөлумен

толықтырылады.

Дамытуға бағыттылық білім беру ұйымдарындағы **психологиялық қызметтің** мынадай **негізгі міндеттерін** белгілейді:

- Балалармен жұмыста әр жастың даму резервтерін жүзеге асыру;
- Балалардың жеке дара ерекшеліктерін, олардың қызығулары, қабілеттері, сезімі, қарым-қатынасын, қызығушылықтарын, өмірлік жоспарларын дамыту;
- Баланың қалыпты дамуы үшін ересектер және құрбыларымен оңтайлы қарым-қатынас жасау негізі ретінде жайлы психологиялық ахуал қалыптастыру;
- Балаларға, олардың ата-аналарына, тәрбиешілер мен мұғалімдерге уақытында психологиялық көмек және қолдау көрсету.
- Білім беру саласындағы психологиялық қызмет негізгі үш бағыттан тұратын тұтастай жүйе ретінде қарастырылады:

Ғылыми бағыт – заманауи мектеп жағдайында психологиялық білімді кәсіби қолдану құралдарын, әдіс-тәсілдерін дайындау мақсатында бала тұлғасының психикалық даму және қалыптасу заңдылықтарын зерттейді.

Қолданбалы бағыт – оқу бағдарламаларының, дидактикалық және әдістемелік материалдардың психологиялық негіздемесін, мұғалімдерге психологиялық қолдау көрсету стратегиясын құруды кірістіре отырып, білім беру мен тәрбие үдерісінің психологиялық тұрғыдан қамтамасыз етілуін іске асырады.

Практикалық бағыт – білім беру ұйымында психологтың тікелей жұмысын қамтамасыз ететін нақты міндеттер кешенін шешу мақсатында, атап айтар болсақ:

— оқушыға қатысы;

— мұғалімге қатысы ;

— білім беру және тәрбиелеу кеңістігі ұйымы ретінде мектепке қатысы бойынша жүзеге асырылады.

Бұл міндеттер педагог-психологқа жаңа білім беру ортасын жобалауға қатысу үшін, оқушылармен жұмыс жасайтын түрлі мамандар үшін қарым-қатынас аймағын құру, мұғалімдерге, ата-аналарға, әкімшілікке тұлғааралық қарым-қатынас, баланың дамуы, жаңа жобалар құру, мектептегі оқу-тәрбие үдерісін методологиялық қамтамасыз ету және басты мәселелерді бөліп алуда кеңес беру мүмкіндіктерін қарастырады.

Білім беру саласындағы психолог қызметінің ғылыми-әдістемелік негізі

Айта кету керек, психологиялық қызметтің қолданбалы және практикалық аспектісінің дамуы ғылыми тұрғыдан дамуына тәуелді.

Бұл тұжырымдаманың негізі болып тұлға — сана мен мінез-құлықтың қоғамдық негізінде меңгерген адам өмірі үдерісінде қалыптасатын тұтастай психологиялық құрылым дейтін психологияда қарастырылатын қағида болып табылады.

Бала тұлғасының психикалық дамуы және қалыптасуы тек ересектермен қарым-қатынаста ғана болуы мүмкін және онтогенездің осы кезеңіндегі басым болып табылатын іс-әрекет саласында көрініс береді.

Бұл тұжырымдама белгілі бір жағдайларда барлық дені сау балалар даму қабілетіне ие деп бағамдайды.

Мектептегі білім беру білім мен іс-әрекеттің түрлі саласында әр баланың қабілетін дамыта білгенде ғана мәнге ие болады.

Білім беру жүйесіндегі психологиялық қызмет іс-әрекетіндегі жаңа технологиялар практикалық педагогтар мен психологтардың ағымдағы іс-тәжірибесін талдау барысында алынған түрлі саладағы психологиялық білімінің соңғы жетістіктерін зерттеу негізінде құрылған.

Білім беру жүйесіндегі психологқа қойылатын талаптар

Педагог-психологтың кәсіби құзыреттілігі күрделі психологиялық білім, оның негізі кәсіби қызмет жүйесін қамтитын іс-әрекеттік-рөлдік (білімдер, іскерліктер мен дағдылар) және тұлғалық (кәсіби маңызды сапа) сипаттама ретінде қарастырылады.

Кәсіби қызметті тиімді жүзеге асыру үшін психолог білім беру мекемелеріндегі әлеуметтік-психологиялық жағдай туралы жеткілікті білімдердерді меңгеруі, өзінің кәсіби жетілуін және тұтастай психологиялық қызметтің даму келешегін анықтай білуі міндетті.

Білім беру мекемелеріннен тыс және әр түрлі құрылымдар ішінде өзара іс-қимылдың оңтайлы стратегияларын таңдау және оны жүзеге асыра білу маңызды.

Білім беру жүйесіндегі психолог, педагогтар мен оқушылар үшін психологиялық білім тасмалдаушы ғана емес. Мінсіз адам бейнесіне сәйкестік тұрғысынан, психологиялық әдістемелер мен технологиялар көмегімен өмірдегі оң нәтижелерге қол жеткізгені бағаланады. Психолог — бұл, ең алдымен білікті маман, сондықтан оған белгілі бір талаптар қойылады. Өйткені, психолог адамдармен олардың психологиялық жағдайымен және ішкі әлемімен жұмыс істейді.

Психологқа қойылатын кәсіби талаптар

Бірінші кезекте психологтың жоғары психологиялық білімі болуы міндетті.

Психолог міндетті:

- Психолог қызметінің мақсаты мен әдістерін түсінуге;

- Психологиялық зерттеулер мен сабақтар өткізудің түрлі әдістерін меңгеруге;
- Клиентпен жұмыс барысында психологияның түрлі салаларынан

білімін қолдана алуға;

- Психикалық жағдай (қалып) және психикалық үрдістердің механизмдерін ажырата білуге;
- Адам өмірі үшін психикалық қызметтің маңыздылығын түсінуге;
- Тұлғаның қалыптасуына ынталандырудың маңыздылығын білуге;
- Эмоционалдық құбылыстар, зейін, ерікті басқару механизмдері жайлы білуге;
- Жеке тұлғаның даралығы, оның дамуы және құрылымы жайлы білімінің болуы, адамдардың өзара араласуы, олардың қарым-қатынасы және топаралық қатынастар жайлы заңдылықтарды білуге;
- Әр жас кезеңіндегі адамдардың дамуы туралы білімдер мен түсініктерді білуі;
- Психологиялық кеңес беру және психодиагностика негіздерін білуге және тәжірибеде қолдана алуға.

Психолог тұлғасына қойылатын талаптар

- Адамдардың жеке мінез көріністеріне тәуелді болмай, барлық адамдарға деген бірдей көзқарас;
- Жанындағы адамдардың эмоционалдық жағдайын сезіне білуі;
- Жанын жарақаттап алмай, клиентке ақпаратты жеткізудегі қабілеттілік, кәсіби такт.
- Жағымсыз жағдаяттан немесе тығырықтан шығу үшін тақырыпты тез

өзгерту қабілеттілігі, қандай да бір мәселе бойынша әр түрлі көзқарастарды қарастыруы;

- Эмоционалдық шыдамдылық және ұстамдылық, клиенттің психикалық жағдайына (қандай болмасын) дұрыс қарай білу, мазасыздануды басу, қалыпты жағдайды қалыптастыра алуы;
- Жалпы мәдениеттілікті, мінез -құлық ережелерін, әдепті сақтау;
- Қайырымды, мейірімді, достық атмосферасын құра білуі, клиенттің өзін еркін ұстауына жағдай жасай алуы.

Психологтың этикалық кодексі

1. Білім беру жүйесіндегі психологтың кәсіби қызметі балалардың алдында ерекше жауапкершілікке ие.

2. Баланың жеке мүддесі білім беру мекемелері, басқа адамдар, ересектер және балалардың мүдделеріне қайшы келетін болса, бірінші кезекте баланың құқығын қорғау басымдыққа ие. Психолог өзінің қызметтік лауазымын барынша күш салып орындауға міндетті.
3. Психологтың жұмысы кәсіби тәуелсіздік және дербестік қағидаты

негізінде құрылады. Оның кәсіби психологиялық сипаттағы шешімі түпкілікті болып табылады және оқу-тәрбие мекемелері әкімшілігі немесе жоғары басқару ұйымдары тарапынан жойылуы мүмкін емес.

1. Психологтың шешімін алып тастауға жоғары білікті психологтардан құралған және тиісті билік өкілдігі бар арнайы комиссияның ғана құқығы бар.
2. Балалармен жұмыста психолог адалдық пен шынайылық принциптерін басшылыққа алады.
3. Балаларға көмек көрсете алуы үшін психолог өзі де сенім мен тиісті құқықтарды қажетсінеді. Ол өз кезегінде өзіне берілген құқықтарды дұрыс қолдануы үшін персоналды жауап береді.
4. Білім беру жүйесіндегі психологтың жұмысы әр баланың еркін интеллектуалдық және тұлғалық даму жолында шектеулерді алып тастауды болжайтын тек ізгілік мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған.
5. Психолог өз жұмысын бала тұлғасының қадір-қасиеті мен жеке басының қол сұғылмаушылығын сөзсіз құрметтеу негізінде құрады және оның Жалпыға бірдей адам құқығы декларациясы мен бала құқықтары туралы Конвенция айқындайтын адами құқықтарын белсенді түрде қорғайды
6. Психолог қоғам алдында, барлық адамдар алдында бала мүддесін қорғайтын тұлғаның бірі болып табылады.
7. Психолог психодиагностикалық және психокоррекциялық әдістерді таңдауда, қорытынды жасау мен ұсыныс беруде мұқият және абай болуы керек.
8. Психолог қандай-да бір баланың дамуын, оның адами бостандығын, физикалық және психологиялық еркіндігін шектейтін істерге қатыспауы тиіс. Балаға залал келтіретін істерге тікелей қатысу және жеке бас тарапынан қолдау көрсету психологтың кәсіби этикасын бұзғандығының мейлінше ауыр түрі болып саналады. Басқа адамдардың баланың құқығын бұзу фактілерін немесе балаға қатысты дөрекі қылықтарды байқап қалған жағдайда психолог өзінен жоғары лауазымды адамдарға, сондай-ақ кәсіби бірлестік ұйымына хабарлауына міндетті.
9. Психолог баланың құқығының бұзылуына әкеліп соқтыратын кез-келген саяси, идеологиялық, әлеуметтік, экономикалық және басқа да ықпалдарға қарсы әрекет жасауы тиіс.

10. Психолог тек білімі мен біліктілігіне байланысты қызметтерді ғана жүргізуге міндетті.
11. Сынақтан өтпеген немесе барлық стандартқа толықтай жауап бере алмайтын психодиагностикалық және психокоррекциялық әдістерді мәжбүрлі қолдануға тура келген жағдайда психолог бұл туралы мүдделі тұлғаларға ескертуі керек және қорытынды жасау мен ұсыныс беруде өте мұқият болғаны абзал.
12. Психологтың құзыретті емес тұлғаларға қолдану үшін психодиагностикалық және психокоррекциялық әдістемелерді беруіне құқығы жоқ.
13. Психолог психодиагностикалық және психологиялық әдістерін кәсіби дайын емес адамдардың қолдануына жол бермеуі керек және білмегендіктен сондай адамдардың қызметін пайдаланатын адамдарға ескертуі керек.
14. Жеткіншек жастағы және жоғары мектеп жасындағы жасөспірім балалар үшінші бір тұлғалардың (мұғалім, ата-ана немесе оларды алмастыратын тұлға) қатысуынсыз-ақ психологтан жеке кеңес алуына құқығы бар.
15. Психолог баланың өзінің қалауы бойынша ересек немесе басқа тұлғалардың қатысуымен зерттеу немесе кеңес беру жұмыстарының жүргізілуіне кедергі келтірмеуі тиіс, заңмен белгіленген медициналық-психологиялық немесе сот-психологиялық сараптамаға байланысты ерекше жағдайларды қоспағанда.
16. Жеткіншектік және жасөспірімдік шақтағы балаларды жеке психологиялық зерттеу туралы мәліметтерді психолог үшінші бір адамға тек баланың өзі келісім берген жағдайда ғана бере алады. Оның өзінде бала ол туралы кімге, не туралы айтылғаны немесе берілгені туралы білуге құқығы бар.
17. Мұғалімдерге, ата-аналарға, оларды алмастыра алатын өкілетті адамдарға, білім беру ұйымының әкімшілігіне, яғни осы тұлғалар балалардың жеке басына залал келтіру үшін қолданып кетуіне жол бермейтіндей мәліметтерді ғана беруі керек.
18. Психолог қызметі мен орны балаға залал келтіруі мүмкін екіұшты болып көрінетін істерге немесе іс-әрекет түрлеріне араластыруына жол бермеуі керек.
19. Психолог орындай алмайтын жағдайы болса, алдына келген адамдарға уәде бермеуі керек.
20. Егер баланы зерттеу немесе психологиялық араласу басқа адамдардың талабы бойынша жүзеге асырылатын болса, онда психолог бұл туралы баланың ата-анасына немесе олардың орнындағы өкілетті тұлғаларға хабарлауға міндетті.
21. Психолог зерттеуіндегі балалар туралы ақпаратты құпияда сақтауға жеке басымен жауап береді.

Педагог-психологтың кешенді іс-құжаттары

Білім беру мекемелері жағдайында әр түрлі іс-құжаттарды дайындау психологтың

кәсіби қызметінде маңызды құрылым болып табылады.

Білім беру мекемелеріндегі педагог-психологтің құжаттар жиынтығы: нормативтік, арнайы және ұйымдастырушылық-әдістемелік болып бөлінеді. Құжаттар психолог жұмысының әр бағытын — ағартушылық-кеңес беру, алдын алу, түзете-дамыту, диагностикалық және диспетчерлік қызметті сүйемелдейді.

Нормативтік құжаттар — білім беру жүйесіндегі психологтың кәсіби қызметіндегі нормативтер мен стандарттарды белгілейтін негізгі құжаттар жиынтығы болып табылады.

1. Психологиялық қызметтің нормативтік құжаттары:

1. Қазақстан Республикасының Конституциясы.
2. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы 27 шілде 2007 жыл №319-III (24.11.2015 жылы өзгерістер мен толықтырулармен).
1. «Білім беруді және ғылымды дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы». Қазақстан Республикасы Президентінің 2016 жылғы 1-наурыздағы №205 Қаулысы.
2. ҚР «Тіл туралы» Заңы.
3. «Бала құқықтары туралы» Конвенция (Нью-Йорк 20 қараша 1989 ж).
4. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы Баланың құқықтары туралы» Заңы (2002 жылғы 8 тамыз №345) (01.01.2016ж. өзгерістер мен толықтырулар ендірілген).
5. Қазақстан Республикасының «Неке және отбасы туралы» Заңы.
6. Қазақстан Республикасының білім беру мекемелеріндегі психологиялық қызметті ұйымдастыру ерекшеліктері туралы ҚР БЖФМ нұсқаулық хаты (2015 ж)
7. «Астана қаласының білім беру ұйымдарындағы психологиялық қызметтің жұмыс істеу қағидасын бекіту туралы» Астана қаласы әкімінің Қаулысымен бекітілген Қағида (24.04.2015 №107.595)
10. Психологтың этикалық кодексі.
11. Педагог-психологтың лауазымдық міндеттері.
12. Мектептің жылдық жұмыс жоспары.
13. Мектептің Жарғысы.
14. Психолог кабинетінің төлқұжаты.

2. Ұйымдастырушылық — әдістемелік құжаттар:

1. Педагог-психологтың жылдық жұмыс жоспары (мекеме басшысының бекітуімен, психологиялық қызмет кабинетімен келісілген).
2. Педагог-психологтың айлық жұмыс жоспары.
3. Апталық жұмыс жоспары
4. Психологтың жұмыс циклограммасы.
5. Жеке және топтық түзету-дамыту сабақтарының жоспары және

бағдарламасы (мекеме басшысының бекітуімен).

1. Кәмелетке толмағандардың аутодеструктивтік мінез-құлқының алдын алу бойынша іс-шаралар жоспары (мекеме басшының бекітуімен).
2. Статистикалық есептер (жылдық).
3. Жасалған жұмыстар бойынша аналитикалық есептер (диагностика нәтижесі бойынша қорытындыны есепке алу және педагогикалық үрдіске барлық қатысушылар үшін ұсынбалар (жарты жылдық және жылдық)).
4. Жұмыс түрлері бойынша есепке алу журналдары: психодиагностика, кеңес беру, түзете-дамыту, ағартушылық, сараптамалық және әдістемелік жұмыстар бойынша.
5. Сабаққа қатысу журналы.
6. Психодиагностикалық инструментарийлер: (әдістемелер тізімі мен материалдар).

3. Арнайы құжаттар

1. Оқушы дамуының жеке психологиялық -педагогикалық картасы.

2. Оқушының психологиялық- педагогикалық мінездемесі.

3. Қорытындылар және хаттамалар (жүргізілген психодиагностикалық зерттеулер, түзету сабақтары, баламен және оның ата-анасымен жүргізілген әңгімелесулер, бақылаулар және психологиялық-педагогикалық консилиумдар нәтижесі).

4. Оқушының даму картасы және психологиялық қорытындылардың көшірмесі.

Жоғарыда көрсетілген құжаттамалардың үш түрі жабық болып табылады, атап айтқанда: қорытындылар, хаттамалар, бала дамуының психологиялық-педагогикалық картасы.

Көшірме-құжаттаманың сыртқы түрі болып саналады және жеке тұлғалар (ата-аналар, тәрбиешілер, мұғалімдер), сондай-ақ мемлекеттік мекемелердің (балабақшалар, мектептер, емханалар, орталықтар, мамандандырылған мекемелер) ресми сұратуы бойынша ресімделеді.

Көшірменің негізгі мәтіні тұжырымдар, баланың айырықша ерекшеліктері мен даму мәселелері, жалпы және арнайы ұсыныстар көрсетілген психологиялық қорытындының бейімделген нұсқасының бөлігі болып саналады.

Айта кету керек, ресми сұрау салған жағдайда осы құжатта екі қол қойылуы тиіс: диагностикалық тексеру өткізген тұлғаның (психолог) және білім беру мекемелерінің әкімшілік тұлғалары (балабақша меңгерушісінің, мектеп директоры, білім беру мекемелері және т. б).

Көшірмеде нақтыланған сұрау салу кезінде психологиялық тексерудің мақсаты мен құралдары, ал нәтижесінде — сұрау салу фактісі бойынша растау немесе теріске шығару анықталған болуы тиіс.

Даму картасының көшірмесін рәсімдеуге қойылатын талаптар құжаттардың сақталу айырмашылығында, олар тек ресми сұрау салу және балалар (жас) психологиясынан құзыретті тұлғаларға және осы құжаттарға заңды түрде жауаптыларға (мектеп психологтары, мамандандырылған мекемелер, аудандық, аймақтық және психологиялық кабинеттер, арнайы білікті мамандар) ұсынылады.

Психологиялық сипаттама баланың психикалық дамуы және психологиялық портретін құру немесе бүтіндей жас топтарымен танысу кезінде немесе басқа да аспектілерді көрсетеді. Ол еркін түрде жазылады және әкімшіліктен бұрыштама қоюды талап етпейді. Сипаттама баланың жеке даму ерекшеліктері туралы, яғни оның танымдық және тұлғалық-эмоционалдық саласы, психофизиологиялық қыр-сырлары, коммуникативтік тілектері, балада бар жалпы және арнайы қабілеттері және т.б көрсетіледі.

Психологиялық қорытынды психолог жұмысындағы негізгі іс-құжаттамасы болып табылады. Қазіргі уақытта ғылыми-теориялық ұстанымдар мен кәсіби технологиялардың жоғары вариативтілігі психологтардың психологиялық қорытындыларды түрі және мазмұны бойынша саралауынан байқалады.

Бұл біріншіден, психикалық даму, психикалық үрдістер динамикасының құралдары және тетіктері жайлы психологтардың әртүрлі көзқараста болуымен, екіншіден, психологтардың құзыретіндегі психодиагностикалық технологиялардың әртүрлілігімен байланысты. Дәл осы жағдай психологтың негізгі құжаттамасының мазмұнын жасауға ықпал етеді.

Психологиялық қорытындының бірнеше нұсқасы кездеседі.

1-нұсқа. Психикалық дамудың парциальды параметрлерін құрылымдау бойынша. Осындай психологиялық қорытындыларда көбінесе моториканы үйлестірудің жекелеген көрсеткіштері, білім алуы, мотивациялық-қажеттілік және зияткерлік жетілу бар.

Психологиялық қорытындының бұл түрі ішінара психологиялық зерттеулерде және «мектепке дайындықта» пайдаланылуы мүмкін.

2-нұсқа. Кешенді параметрлер бойынша баланың психофизикалық дамуын, сонымен қатар оның білімі мен тәрбиесін қамтитын көрсеткіштер бойынша құрылымдау. Бұл құрылымдау түрінің кемшілігі бірыңғай талдамалық кеңістіктің (психологиялық) болмауы. Кейбір жағдайларда жас балалардың дамуын бағалау кезінде пайдаланылады. Психологиялық қорытындының екі нұсқасы да белгілі бір жас кезеңінде баланың психикалық дамуының толық көрінісін көрсетеді.

4. Педагог- психолог портфолиосы

1. Өзінің кәсіби біліктілігін жетілдірудің жұмыс жоспары (мекеме басшысының бекітуімен).
2. Әдістемелік бірлестіктерде, педагогикалық кеңестерде, ата-аналар жиналысында және республикалық, қалалық акцияларда және т.б дайындаған материалдары, баяндамалары.
3. Дайындаған әдістемелік ұсынбалары (авторлық бағдарламалары).
4. Дипломдары, Грамоталары , Сертификаттары және т.б (көшірмесі).
5. Біліктілікті арттыру курстары бойынша (сертификат көшірмесі).
6. Баспаларда жарияланған мақалалары, әзірлемелері т.с.с. (сканер көшірмесі).

1. Педагог-психолог қызметіндегі кіріс және шығыс құжаттары:

1. Астана қаласы білім Басқармасы, ҚР БЖҒМ келіп түскен ақпараттық хаттар, бұйрықтар, ережелер және т.б.
2. Кабинеттің(тердің) болуы және жабдықтылуы туралы ББ бұйрығы.
3. Мектепке дейінгі мекемелерде психологиялық қызмет құрамын бекіту туралы бұйрық (мекеме басшысының бекітуімен)
4. Психологиялық қызмет жұмысын тексеру туралы анықтамалар.

Білім беру мекемелерінде психологтың құжаттарды жүргізуі бойынша ұсыныстар (номенклатура бойынша)

Педагог-психологтың номенклатура іс-құжаттары білім беру мекемесінің жетекшісімен бекітіледі және білім беру мекемелерінің Жарғысы және қызмет түрлерінің ерекшеліктерімен байланысты айырмашылықтардың болуы мүмкін.

ХХ-01 Психологиялық қызметтегі нормативтік-құқықтық**құжаттар:**

1. Қазақстан Республикасының Конституциясы.
 2. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы.27 шілде 2007 жыл №319-III (24.11.2015 жылы өзгерістер мен толықтырулармен).
 1. «Білім беруді және ғылымды дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы». Қазақстан Республикасы Президентінің 2016 жылғы 1-наурыздағы №205 Қаулысы.
 2. ҚР «Тіл туралы» Заңы.
 3. «Бала құқықтары туралы» Конвенция (Нью-Йорк 20 қараша 1989 ж).
 4. Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы Баланың құқықтары туралы» Заңы (2002 жылғы 8 тамыз №345) (01.01.2016ж. өзгерістер мен толықтырулар ендірілген).
 5. Қазақстан Республикасының «Неке және отбасы туралы» Заңы, Қазақстан Республикасының білім беру мекемелеріндегі психологиялық қызметті ұйымдастыру ерекшеліктері туралы ҚР БЖҒМ нұсқаулық хаты (2015 ж)
 6. «Астана қаласының білім беру ұйымдарындағы психологиялық қызметтің жұмыс істеу қағидасын бекіту туралы» Астана қаласы әкімінің Қаулысымен бекітілген Қағида (24.04.2015 №107.595).
 7. Психологтың этикалық кодексі.
 8. Педагог-психологтың лауазымдық міндеттері.
 9. Білім беру мекемесінің жылдық жұмыс жоспары.
 10. Білім беру мекемесінің Жарғысы.
- 13.Психолог кабинетінің төлқұжаты.

ХХ-02 Психологиялық қызметтің жұмыс жоспарлары:

1. Психологтың жылдық жұмыс жоспары.
2. Психологтың айлық жұмыс жоспары.
3. Психологтың апталық жоспары.
4. Ата-аналар және педагогтармен жұмыс жоспары
5. Жеке және топтық түзету-дамыту және алдын алу сабақтарының әзірлемелері мен бағдарламалары.
6. Психологтың жұмыс циклограммасы.

ХХ-03 Психологиялық қызметтегі психодиагностикалық бағыт:

1.Диагностикалық инструментарийлер (диагностикалық әдістемелер тізімі және материалдары).

2.Диагностикалық іс — шараларды тіркеу журналы. (ХХ-03-02)

3.Диагностикалық зерттеу хаттамалары мен материалдары.

ХХ-04 Психологиялық қызметтегі кеңес беру бағыты:

1.Жеке және топтық кеңес беруді есепке алу журналы (педагогтар мен ата-аналар, оқушылар үшін). (ХХ-04-01)

2.Сабаққа қатысу журналы. (ХХ-04-02)

ХХ-05 Психологиялық қызметтегі ағартушылық бағыт:

1. Ата-аналар және педагогтармен жүргізілетін жұмыс жоспары.
2. Әдістемелік ұсынбалар мен жаднамалар.
3. Ағартушылық жұмыстарды есепке алу журналы.
4. Өткізілген іс- шаралардың әзірлемелері.
5. Әдістемелік материалдар (педагогикалық кеңестерде, бірлестік отырыстарында, ата-аналар жиналысында және республикалық, қалалық акцияларда және т.б дайындаған материалдары, баяндамалары).

ХХ-06 Психологиялық қызметтегі түзету-дамыту бағыты:

1.Жеке және топтық түзету-дамыту сабақтарының, алдын алу сабақтарының әзірлемелері және бағдарламасы (мекеме басшысының бекітуімен):

- Дарынды балалармен (жеке папка);
- «Тәуекел топ» балаларымен (жеке папка);
- Үлгерімі төмен оқушылармен (жеке папка);
- Мектепшілік және қалалық есепте тұрған балалармен (жеке папка);

2.Жеке және топтық түзету- дамыту жұмыстарын есепке алу журналы.

ХХ-07 Психологиялық қызметтегі ұйымдастырушылық-әдістемелік

және сараптамалық жұмыстар бағыты:

1. Психологиялық-педагогикалық консилиум, медициналық психологиялық педагогикалық комиссия (ПМПК) материалдары, сараптамалық отырыс хаттамалары.
2. Сараптамалық және әдістемелік жұмыстарды есепке алу журналдары.
3. Педагог-психолог портфолиосы.

XX-08 Психологиялық қызметтегі есепке алу/ есеп беру құжаттары:

1. Жасалған жұмыстар бойынша аналитикалық есептер (диагностика нәтижесі бойынша қорытындыны есепке алу және педагогикалық үрдіске барлық қатысушылар үшін ұсынбалар (жарты жылдық және жылдық).

2. Статистикалық есеп (жылдық).

3. «Психологқа сұрақ» айдары бойынша есеп беру (ай сайын).

XX-09 Бейіндік оқыту және кәсіби бағдар беруді психологиялық сүйемелдеу:

1. Бейіндік оқыту және кәсіби бағдар беруді психологиялық сүйемелдеу

бойынша іс-шаралар жоспары (оқушылар, ата-аналар және педагогтарды қамти отырып)

2. Бейіндік оқыту және кәсіби бағдар беру бойынша материалдар топтамасы.

XX-10 Психологиялық қызметтегі кіріс және шығыс құжаттары:

1. Ақпараттық хаттар, Бұйрықтар, Ережелер және т.б.

XX-11 Кәмелетке толмағандардың аутодеструктивтік мінез- құлқының алдын алу бойынша құжаттар:

1. Кәмелетке толмағандардың аутодеструктивтік мінез-құлқының алдын алу бойынша іс -шаралар жоспары (мекеме басшысының бекітуімен)
2. Оқталушымен жеке жұмыс жоспары 6 айға (суицидке оқталу әрекеті болған жағдайда).
3. Кәмелетке толмағандардың аутодеструктивтік мінез-құлқының алдын алу жұмыстары бойынша аналитикалық есеп (тоқсандық, жарты жылдық, жылдық).
4. ШПК кабинеті, ППДДО-на (КЭПП, МЦППЗ) жолдамасының көшірмесі.

Кәмелетке толмағандардың аутодеструктивтік мінез-құлқының алдын алу бойынша тәуекел топ үшін құжаттар тізімі:

- Суицидке оқталу әрекеті болған немесе аяқталған суицид жағдайында тапсыруға қажетті құжаттар (үлгі-1)
- Кәмелетке толмағандардың үй-тұрмыстық жағдайын тексеру актісі (үлгі-2)
- Аутодеструктивтік мінез-құлық жағдайы туралы мәлімдеме (үлгі-3)
- Суицидке оқталу әрекеті болған немесе аяқталған суицид жағдайы бойынша ақпарат(үлгі-4).

- Астана қаласы Білім басқармасы басшысының атына «Оқушының суицидке оқталуы жайлы» ақпарат (үлгі- 5).
- Аутодеструктивтік мінез-құлықтың алдын алу бойынша әр тоқсан сайын атқарылған жұмыстардың есебі (үлгі-6)
- Оқушымен 6 айға арналған жеке жұмыс жоспары (суицидке оқталудан кейін) (үлгі -7)
- Суицидке оқталу әрекеті болған / аяқталған суицид салдарын зерттеу бойынша жедел әрекет тобының отырыс хаттамасы (үлгі -8)
- Оқушының суицидке оқталу әрекетінің болғанын / аяқталған суицид себептерін анықтау бойынша мобильдік топтың отырыс хаттамасы (үлгі -9)
- Инспектордың анықтамасы/ мәлімдемесі (үлгі -10)
- Кәметке толмағандардың аутодеструктивтік мінез-құлқы бойынша «Тәуекел топтағы» оқушыларды анықтау өлшемдері (үлгі -11)
- Суицидтік әрекет және суицидке оқталу бойынша мониторинг (үлгі 12)

Құжаттар бекітілген формада жүргізіледі.

1.Перспективалық (жылдық) жоспарлау Форма № 1

2. Айлық жұмыс жоспары Форма № 2

3. Апталық жұмыс жоспары Форма № 2А

4. Жұмыс циклограмма Форма № 3

Жұмыс түрлерін тіркеу журналдары (Формалар № 4 А-Ж)

5. Диагностиканы тіркеу журналы Форма № 4 А

6. Кеңес беру журналы Форма № 4 Б

7. Дамыту — түзету жұмыстарын есепке алу журналы (жеке) Форма № 4В

8. Топтық дамыту -түзету жұмыстарын есепке алу журналы Форма№ 4Г

9. Ағартушылық жұмыс Форма № 4Д

10. Сараптамалық жұмыс журналы Форма № 4Е

11.Ұйымдастыру-әдістемелік жұмыс журналы Форма № 4 Ж

12. *Білім беру мекемелеріндегі педагог-психологтың талдамалық есеп және статистикалық анықтаманы дайындау бойынша ұсынбалар (Форма № 5А-Б)*

13.Статистикалық анықтама Форма № 5А

14. Жұмыс бойынша талдамалық есеп Форма № 5Б

15. Жүргізілген психодиагностикалық зерттеулер қорытындысы бойынша Форма № 6 А-Г

16. Оқушы дамуының жеке психологиялық-педагогикалық картасы Форма №7

17. Педагог-психологтың топтық жұмыс бағдарламасы Форма № 8

18. Жеке түзету және дамыту жұмыстарының бағдарламасы Форма № 9

19. Авторлық бағдарламаға қойылатын талаптар Форма № 10

20. Хаттамалар Форма № 11 А-В

21. Педагогикалық-психологиялық, профилактикалық консилиумдарға педагог-психологтың ұсынбалары Форма №12 22. Қолданатын диагностикалық әдістемелерді тіркеу формасы Форма №13

Білім беру мекемелері психологтарының лауазымдық нұсқаулығы

Жалпы ережелер

1. Осы қызметтік нұсқаулық Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің

«Педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген тұлғалардың лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығына негізделіп дайындалған

1. Психологты қызметке білім беру мекемесінің директоры тағайындайды және қызметтен босатады.
2. Педагог-психологтың «Психология» мамандығы бойынша жоғары кәсіби білімі немесе

арнайы факультетте қосымша «Практикалық психология» мамандығы бойынша алған педагогикалық білімі болуы тиіс.

1. Мектептің ерекшелігіне байланысты психолог білім беру мекемесінің

директорына немесе директордың орынбасарына бағынады.

2. Өз жұмысында педагог-психолог Қазақстан Республикасы Конституциясы мен Заңдарын, ҚР Үкіметінің оқушыларға білім беру мен тәрбиелеу шешімдерін; еңбек қауіпсіздік нормалары мен ережелерін, техникалық қауіпсіздік және өрт қауіпсіздігі ережелерін, сонымен қатар, мектептің Жарғысы мен локальды нормативтік актілерді, (соның ішінде еңбек шарттары бойынша ішкі Ережелер, директордың бұйрықтары мен шешімдері және осы қызметтік нұсқаулықты), еңбек келісім шартын (контракт) басшылыққа алады. Психолог бала құқығы туралы Конвенция талаптарын сақтайды.

1.6. Педагог-психолог Қазақстан Республикасы Конституциясын, Қазақстан Республикасының «Білім туралы», «Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы» Заңды, «Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы» Заңын, педагогика және психология негіздерін білуі тиіс.

2. Педагог-психологтың функционалдық міндеттері

2.1. Білім беру мен тәрбиелеу үдерісінде білім алушылардың психикалық, соматикалық саулығын және әлеуметтік- психологиялық жайлылықты сақтауға бағытталған кәсіби іс -әрекетті жүзеге асыру;

2.2. Бала құқығы туралы Конвенцияға сай тұлға құқығын қорғауға ықпал ету.

3. Лауазымдық міндеттері

3.1. Білім алушылардың тұлғалық дамуына кедергі келтіретін факторларды анықтайды және әр түрлі психологиялық көмектер (психотүзету, оқшаулау және кеңестік) көрсету бойынша шара қолданады

3.2. Білім алушылардың психологиялық денсаулығын сақтауға бағытталған кәсіби қызметін жүзеге асырады;

3.3. Білім алушылардың оқу-мотивациялық деңгейі, тұлғалық, эмоционалдық -еріктік сферасындағы ерекшеліктерін анықтау мақсатында психологиялық диагностика жүргізеді;

3.4. Психологиялық қиыншылықтар мен білім алушылардың мәселелерін шешу бойынша психологиялық түзету жұмыстарын жүзеге асырады;

3.5. Өзінің құзыреттілік деңгейінде ата-аналарға (олардың орынын алмастыратын тұлғаларға) және білім беру мекемелеріндегі педагогикалық қызметкерлер мен білім алушыларға кеңестік көмек көрсетеді;

3.6. Білім алушылардың болашақ кәсібіне бейінділігін анықтауға бағытталған психологиялық сүйемелдеу жұмыстарын жүргізеді;

3.7. Белгіленген түрде құжаттарды жүргізеді және орынды пайдаланды;

3.8. Білім беру әрекетінде білім алушылардың жас және тұлғалық

Ерекшеліктері мен жеке ерекшеліктері ескерілген дамыту- түзету бағдарламаларын жасауға және жоспарлауға қатысады;

3.9. Дарынды және үлгермейтін білім алушыларға психологиялық қолдау көрсетеді, олардың дамуына, ізденуіне ықпал етеді;

3.10. Аутодеструктивті мінез-құлықтың алдын алу бойынша ықтимал топтағылар, суицидке бетбұрысы бар профилактикалық есепте тұрған балаларды алдын алу жұмыстарымен қамтамасыз етеді;

3.11. Білім беру үдерісі субъектілерінің психологиялық-педагогикалық құзыреттілігін көтеру үшін психологиялық ағарту жұмыстарын жүзеге асырады;

3.12. 1-5-10-сынып оқушыларының психологиялық бейімделуін қамтамасыз етеді және психологиялық-педагогикалық консилиум өткізіп талдау жасайды;

3.13. 11-сынып оқушыларын мемлекеттік емтиханға дайындауда психологиялық сүйемелдеу жасайды;

3.14. Психологиялық-педагогикалық диагностика негізінде бейіндік сыныптарды жинақтауға қатысады.

4. Педагог-психологтың құқықтары

4.1. Білім алушылармен жұмыс жасау әдістерін, әдістемелерін, оқу құралдары мен материалдарын өздігінен таңдауға және қолдануға;

4.2. Педагогикалық кеңес жұмысына қатысуға;

4.3. Кәсіби ар-ожданы мен абыройын қорғауға;

4.4. Психолог жұмысын бағалаған шағымдар және өзге де құжаттармен танысуға, оларға түсініктеме беруге;

4.5. Кәсіби біліктілігін арттыруға;

4.6. Тәжірибе алмасу мақсатымен кәсіби байланысты үнемі қолдауға;

4.7. Сәйкес келетін біліктілік санатына өз еркімен аттестациялануға және аттестациядан сәтті өткен жағдайда оны алуға;

4.8. Әкімшіліктің тапсырысы этикалық принциптерге, жұмыстың мақсаты мен

міндеттеріне сәйкес келмеген жағдайда, орындаудан бас тартуға.

5. Педагог-психологтың жауапкершілігі

5.1. Білім беру мекемесінің Жарғысын және ішкі тәртіп Ережелерін, мектеп директорының заңды өкімдерін және өзге де жергілікті нормативтік актілерді, осы Нұсқаулықта белгіленген лауазымдық міндеттерін дәлелді себептерсіз орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны, сондай-ақ берілген құқықтарын пайдаланбағаны үшін педагог-психолог айқындалған еңбек заңнамасы тәртібімен тәртіптік жауапкершілікке тартылады.

5.2. Білім алушы тұлғаға қарсы физикалық және (немесе) психикалық

зорлық-зомбылықпен байланысты тәрбиелеу әдісі қолданылған жағдайда, бір рет болса да, сондай-ақ басқа да моральға сыйымсыз жат қылықтар жасағаны үшін еңбек заңнамаларына, ҚР «Білім туралы» Заңына сәйкес педагог-психолог қызметінен босатылуы мүмкін. Аталған жат қылыққа байланысты жұмыстан босату тәртіптік жауапкершілік шарасына жатпайды.

5.3. Оқу-тәрбие үдерісін ұйымдастыруда өрт қауіпсіздік ережелерін, еңбекті қорғау, санитарлық-гигиеналық ережелерді бұзғаны үшін педагог-психолог әкімшілік заңнамада көзделген жағдайларда тәртіптік жауапкершілікке тартылады.

5.4. Өзінің лауазымдық міндеттерін орындауымен (орындамаумен) байланысты білім беру мекемесіне немесе білім беру үдерісіне қатысушыларға залал келтіргені үшін педагог-психолог еңбек және (немесе) азаматтық заңнамада қарастырылған тәртіппен және шектелулерде материалдық жауапкершілікті мойнына алады.

1. Өзара ынтымақтастық қарым-қатынас.

6.1. Педагог-психолог директордың бекітуімен жасалған 40-сағаттық жұмыс аптасы кестесіне сүйене отырып жұмыс істейді. Жекеше және топтық жұмыстарға дайындыққа, алынған деректерді өңдеуге, талдауға, қорытындылауға

және есеп беру құжаттарын толтыруға, сондай-ақ кәсіби құзыреттілігін арттыруға жұмсалатын аптаның 12 сағатын құрайтын уақытта психологтың міндетті түрде білім беру мекемесінде болуы талап етілмейді;

6.2. Өз жұмысын әр оқу жылына жоспарлайды. Жұмыс жоспары жоспарлаған кезеңнің басталуынан бес күннен әрі аспайтын мерзімде директормен бекітіледі;

6.3. Жұмысы туралы бес жазба парақтан аспайтын көлемдегі жазбаша есепті оқу

жылы аяқталғанға дейін 10 күн ішінде директорға тапсырады;

6.4. Білім беру мекемесі басшысынан нормативтік-құқықтық және ұйымдастырушылық-әдістемелік сипаттағы ақпарат алады, сәйкес түрдегі іс-құжаттармен танысқанын растап, қол қояды;

6.5. Кәсіби іс-әрекетіне сәйкес іс-құжаттар жүргізеді.

Лауазымдық нұсқаулықпен таныстым: ___ аты-жөні толығымен (қолы)

Күні: «_____» 20____ ж.

Психологиялық қызмет құжаттары

Перспективтік (жылдық) жоспарлау

Жылдық жоспар – білім беру мекемелеріндегі психологтың оқу жылындағы кәсіби қызметінің мақсаты мен міндеттерін анықтайтын басты құжат. Психологтың жұмысын жоспарлауы Қазақстан Республикасының білім беру жүйесіндегі психологиялық қызметтің мақсаты мен міндеттеріне және өзі қызмет атқаратын білім беру мекемесі әкімшілігінің сұраныстарына негізделеді. Жоспарды құруда ҚР Конституциясы, ҚР «Білім беру туралы» Заңы, «Бала құқықтары туралы Конвенция» және ҚР БЖҒМ нормативтік құжаттарына сай бала құқығының басым бағыттары мен қызығушылығы ескеріледі.

Педагог-психологтың жылдық жоспары Білім басқармасының психологиялық кабинетімен келісіліп жасалады. Жоспарды білім беру мекемесінің (мектеп/ колледж) басшысы бекітеді.

- Жылдық жоспарда іс -әрекет түрлері бойынша негізгі іс- шараларды бөліп көрсету схемасы ұсынылады
- Ағартушылық жұмыстарына-әдістемелік бірлестік отырыстарын, ата -аналар жиналыстарын, семинарларды ұйымдастыру және лекциялар жүргізу жатады.
- Сараптамалық жұмысқа- қандай да бір шешім қабылдауда жағдаятты психологиялық тұрғыдан түсіндіруді талап ететін әкімшілік жанындағы отырыстарға, комиссияларға, консилиумдарға қатысу жатады.
- Жобалау әрекеті — психолог және мұғалімдердің бірлескен білім беру бағдарламасын жобалауы белгілі бір жас кезеңімен байланысты бала дамуына сипаттама беретін жасерекшелік -нормативтік моделі негізінде құрастырылады.

Ұйымдастырушылық-әдістемелік жұмысқа келесі іс -әрекеттер жатады:

— іс -әрекетті талдау және жоспарлау;

— біліктілікті арттыру курстары;

— инструментарийге іріктеу үшін ғылыми және тәжірибелік әдебиеттерге

талдау жасау;

- дамыту және түзету бағдарламаларының әзірлемелерін жасау;
- ғылыми тәжірибелік семинарларға, конференцияларға қатысу;
- әдістемелік бірлестік отырыстарына қатысу;
- кабинетті реттеу және т.б.

2023- 2024 оқу жылына арналған педагог-психологтың перспективтік (жылдық) жұмыс жоспары

Психологиялық қызметтің мақсаты: _____

Контингент	Қызмет түрлері	Ұсынылатын формалар және құралдар	Мақсаты, міндеттері	Мерзімі
Оқушылармен				
	1. Диагностика			
	2. Жеке түзету-дамыту жұмыстары			
	3. Топтық түзету-дамыту жұмыстары			
	4. Кеңес беру			
	5. Ағарту жұмыстары (алдын алу)			
	6. Сараптамалық жұмыстар			
Педагогикалық ұжыммен жұмыс				
	1. Ағарту жұмыстары			
	2. Сараптамалық жұмыстар			
	3. Жобалау жұмыстары			
	4. Диагностикалау			
Ата аналармен жұмыс				
	1. Кеңес беру			
	2. Ағартушылық жұмыстар			
	3. Диагностикалау			
Педагог-психолог				
	1. Ұйымдастырылған-әдістемелік жұмыс			
	2. Сараптамалық жұмыс			

3. Жобалау жұмыстары

Айлық жұмыс жоспары

Айлық жұмыс жоспары — білім беру мекемелері жағдайындағы педагог-психологтың қызмет түрлері бойынша жұмыс көлемін нақтылайтын құжат. Психологиялық іс-шаралар бір айға жоспарланады және сол айда жүзеге асырылады.

Педагог — психологтың 20__ жылы наурыз айына арналған жұмыс жоспары (үлгі ретінде)

Кәсіби қызметтің (іс-әрекет) түрлері	Өткізу мерзімі	Қатысушылар (топтың жас ерекшеліктері)	Кәсіби қызметтегі (іс -әрекеттегі) формалар және құралдар	Күтілетін нәтижелер
Бірінші сыныптардың мектепке бейімделу диагностикасы	1-10 қазан	1сынып оқушылары	Әдістемелік кешен: «Оқу әрекетін дамыту шарттары»	Балалардың мектепке бейімделу деңгейін анықтау. Тәуекел топты анықтау.

Апталық жұмыс жоспары

Апталық жұмыс жоспары -әр аптада орындалатын іс- шараларды қамтиды және апта соңында келесі аптада өткізілетін іс - шаралар жоспары құрылады.

Күндер	Жоспарларған іс -шаралар	Уақыты және өткізетін орны	Ескертпелер
дүйсенбі			
сейсенбі			
сәрсенбі			
бейсенбі			

жұма			
сенбі			

Жұмыс циклограммасы (жұмыс түрлері және апта күндері бойынша жүктемесі)

Жұмыс циклограммасы 36 сағатқа арналған іс-шаралар түрі психологтың белгіленген апталық жұмыс тәртібін көрсетеді.

Педагог-психологтың жұмыс циклограммасы (үлгі ретінде)

Апта күндері	Уақыты	Жұмыстардың мазмұны
Дүйсенбі	9.00 – 10.00	Сабаққа дайындық
	10.00-13.00	Психодиагностика
	14.00-15.00	Оқушыларға кеңес беру (жеке, топтық)
Сейсенбі	12.00 –14.00	Түзету- дамыту және алдын алу сабақтары (топтық, жоғарғы сыныптар)
	14.00-16.00	Сабаққа дайындық
	16.00-18.00	Түзету- дамыту және алдын -алу сабақтары (топтық орта буын)
Сәрсенбі	12.00-13.30	Психодиагностика
	13.30-14.00	Сабаққа дайындық
	14.00-15.00	Түзету- дамыту сабақтары (жеке)
	15.00-16.30	Түзету- дамыту сабақтары (топтық, бастауыш сыныптар)
	16.30-18.00	Нәтижелерді өңдеу
Бейсенбі	9.00-15.00	Әдістемелік күн: ұйымдастырылған –әдістемелік жұмыстар (талдау, іс-әрекетті жоспарлау; ғылыми- тәжірибелік әдебиеттерге талдау; семинарларға, ӘБ отырыстарына қатысу, курстарға бару және т.б.)
Жұма	9.00-10.00	Нәтижелерді өңдеу
	10.00-11.30	Психодиагностика
	11.30-13.00	Түзету- дамыту сабақтары (жеке, топтық)
	13.00-15.00	Оқушыларға кеңес беру (жеке)
Сенбі	9.00-11.00	Құжаттармен жұмыс
	11.00-12.30	Педагогтарға кеңес беру (жеке)
	12.30-13.30	Кабиетті, іс-құжаттарын ретке келтіру
	14.00-15.30	Ата-аналарға кеңес беру (жеке, топтық) Ата-аналармен психологиялық ағарту жұмыстары (лекция)

Жұмыс түрлерін есепке алу журналдары

Жұмыс түрлерін есепке алу журналдарын жүргізу бойынша ұсынбалар

Жұмыс түрлерін есепке алу журналдары психологтың жыл бойында өткізетін әртүрлі іс-шараларын күнделікті есепке алып отыруына көмектеседі.

- Жұмыс түрлерін есепке алу журналында көрсетілген барлық ақпараттар көлемі психологтың оқу жылындағы жұмыстарына нәтижелі талдау жасауына, есептік статистикалық мәліметтерді алуға мүмкіндік береді.
- Тіркеу журналдары – педагог-психолог қызметін (іс-әрекетін) әкімшіліктің бақылау жасауына негіз болатын құжаттар болып табылады.
- Журналдар іс-әрекеттің әр түрі бойынша жеке жүргізіледі: психодиагностика, кеңес беру, түзете-дамыту, ағартушылық, сараптамалық және әдістемелік жұмыстар.
- Жазу жұмыстарын төменде көрсетілген формалармен сәйкес орындауға ұсыныстар беріледі.
- **Диагностика**

Егер диагностика топтық тәсілмен жүргізілсе, журналдың екінші графасына топтың категориясы көрсетіледі (мысалы, б -«Б» сыныбы) және диагностикадан өтушілердің тізімі беріледі.

Күні, уақыты	АЖТ, жасы	Сұраныс кімнен түсті	Диагностика сипаты	Ескертпелер Ұсыныстар

- **Кеңес беру**

- Кеңес беру сипаты — алғашқы немесе екінші және т.б.
- Анонимдік кеңес алу жағдайында ақпаратты кодтау ұсынылады.
- Ескертпелерге қажетті белгілер қойылады, соның ішінде арнайы мамандарға бағыттау бойынша.

Педагог-психологтың кеңес беру журналы

№ п/п	Өткізу уақыты	Кеңес алушы (код)	Келу себебі	Проблемалар (анықталған)	Өзгерістер динамикасы	Ескертпелер Ұсыныстар
1						
2						
3						

Дамыту және түзету жұмыстары (жеке)

Дамыту және түзету жұмыстарын жүргізуде мақсаты, әдістері, жұмыс формасы, күтілетін нәтиже көрсетіледі. Ескертпелер болып жұмыстың аралық нәтижесі көрсетілуі мүмкін.

Күні	Сабақ кіммен өткізіледі	Сабақ тақырыбы	Ескертпелер

Топтық дамыту және түзету жұмыстары

- Топтық дамыту және түзету жұмыстарын сынып журналы, факультативтік сабақтар журналы формасы бойынша тіркеуге болады.
- Топтық дамыту және түзету сабақтары мекеме басшысымен бекітілген бағдарлама бойынша жүргізіледі. Бағдарламада мақсат, әдістер және жұмыс формасы, күтілетін нәтиже, бағдарлама авторы және әдебиеттер тізімі көрсетіледі.

Топтық жұмыстарды есепке алу журналы

№ п/п	Қатысушылар тізімі	Өткізу уақыты	Күні	Сабақтың тақырыбы	Ескертпелер
1					
2					
3					

психолог туындаған қиындықтарды, мәселелерді көрсетеді, оларды келесі оқу жылының міндеттері ретінде ескереді.

- Педагог-психолог есеп жазу барысында игерген жаңа инструменталды

әдістемелік құралдарды ескере отырып, алдағы жұмыстарды жоспарлайды.

- Есепті жазу кезінде педагог-психолог анонимдік және құпиялылық

қағидасын қатаң түрде сақтауға міндетті, мәліметтер тек жалпы нәтижеде және салыстырмалы сипатта ғана (жасерекшелік мәнмәтінді талдау және т.б.) көрсетіледі.

- Аралық және қорытынды есеп беру барысында *статистикалық*

анықтаманы құрастырады.

№___ мектептің психологиялық қызметінің 20 -20 — оқу жылы бойынша статистикалық есебі (анықтама)

Қабылдаулар	Ұлдар мен қыздар											Ересектер			
	5-7 жас		7-10 жас		10-12 жас		12-15 жас		15 жастан асқан			Ата-аналар	Мамандар	Және басқалар	
Жасына байланысты топтар	Ұ	Қ	Ұ	Қ	Ұ	Қ	Ұ	Қ	Ұ	Қ	Ұ	Қ			
ұлдар қыздар саны															
Жеке зерттеулер саны												Алғашқы		Ата-аналар	
												қайталама		Мамандар	
Жеке кеңес берулер саны												Балалар		Ата-аналармен	
														Мамандармен	
Жеке түзете-дамыту сабақтарының саны												балалармен		Ата-аналармен	
														Мамандармен	
Топтық зерттеулер саны												балалар		Ата-аналар	
														Мамандар	
Топтық түзете-дамыту сабақтарының саны												балалармен		Ата-аналармен	
														Мамандармен	
Топтық кеңес берулер саны												балалар		Ата-аналар	
														Мамандар	
Мектептегі топтық сабақтарға қатысқан саны												балалармен		Ата-аналармен	
														Мамандармен	
Конференцияларға қатысу саны.												Республикалық		Қалалық	
Кәсіби шеберлік байқауларына қатысу саны												Республикалық		Қалалық	
Акцияларға қатысу саны												Республикалық		Қалалық	
Жарияланған ғылыми мақалаларының саны												Республикалық деңгейде		Қалалық деңгейде	

Мектепішілік қоғамдық шараларға, консилиумларға қатысу саны		Жоспар бойынша		Жоспардан тыс	
Педагогикалық кеңестерде сөз сөйлеу саны		Жоспар бойынша		Жоспардан тыс	
Эксперименттік жұмыстарды ұйымдастыру және өткізу		Жоспар бойынша		Жоспардан тыс	
Өткізілген семинарлар саны		Педагогтар үшін/ басқа мамандар үшін		Ата-аналар үшін	
Топтарда қатысу саны		Шығармашылық		Бастамалық (инициативті)	
Ашық сабақтар саны		Басқа мамандардың сабақтарына қатысу			
Қалалық деңгейде өткізілген шеберлік сабақтар, қалалық ашық сабақтар саны					
Мектеп сайтында әдістемелік бетінің болуы					
Психологиялық үйірмелерді жүргізу саны					
Қоғамдастықтармен байланыс саны					

Мектеп директоры: (АЖТ,қолы) Мектеп психологы: (АЖТ,қолы)

Талдамалық есеп, оқу жылының соңында дайындалып, психологиялық қызмет мәселелеріне жалпы талдау жасау және жаңа оқу жылындағы міндеттері дайындау үшін Психологиялық кабинеттің әдіскерлеріне тапсырылады.

Педагог — психологтың 2016 — 2017 оқу жылындағы жұмыстары бойынша талдамалық есебі

1.Білім беру мекемесі жайлы ақпараттық анықтама: мектептегі оқушылар саны; сыныптар саны (топтар); білім беру мекемесінің мақсаты мен міндеттерін көрсету.

2. Білім беру мекемесінің психологиялық қызметі туралы ақпараттық анықтама:

— психологиялық қызмет қашан құрылды (немесе педагог-психолог қай жылдан жұмыс жасайды);

— психологтың жалпы өтілі және осы білім беру мекемесіндегі педагогикалық өтілі;

— психологиялық қызметтің немесе психолог қызметінің мақсаты мен міндеттері (білім беру мекемесінің мақсаты және міндеттерімен сәйкес келуі тиіс);

— педагог-психологтың сүйемелдеуіндегі сыныптар немесе топтар.

3.Педагог-психолог өз қызметінде (психологиялық қызмет) бір жылға қойған міндеттердің орындалуына талдау жасай келе, психологиялық қызметтің бағыттары бойынша жұмыс нәтижесін, туындаған қиындықтарды, проблемаларды (мәселелерді) көрсетеді. (келесі жылдың міндеттерін қоюда осы проблемаларды ескеру).

Ескертпе: психодиагностикалық іс- әрекет келесі схема бойынша талданады:

- Зерттеудің мақсаты, объектісі, пәні

- Болжауды құрылымдау
- Психодиагностикалық әдістемелерді таңдау
- Әзірлеуші, диагност
- Зерттеу нәтижелерін көрсету
- Алынған мәліметтерді талдау
- Қорытынды мен ұсыныстар

4. Педагог- психолог білім үрдісіне қатысушылардың сұранысы бойынша орындалған жұмыстарға талдау жасауда сұраныс себептерін, іс-әрекет нәтижелерін, туындаған мәселелерді және өз ұсыныстарын көрсетеді.

Оқу жылындағы іс-әрекет бағыттары бойынша немесе статистикалық анықтама төмендегі үлгі бойынша жасалады.

Іс -әрекет бағыттары бойынша нәтижеге талдау

(сандарда — сандық талдау, тақырыбы — мазұндық бөлім, не өткізілді)

Іс — әрекет бағыттары	Оқушылар			Педагогтар			Ата — аналар		Әкімшілік	
	Саны	Тақырыбы	Саны	Тақырыбы	Саны	Тақырыбы	Саны	Тақырыбы	Саны	Тақырыбы
Алдын алу жұмыстары										
Ағартушылық жұмысы										
Диагностикалау жұмысы										
Кеңес беру жұмысы										
Түзету -дамытушылық жұмысы										
Сараптамалық жұмыс										
Барлық сағат саны										

Кеңес беру жұмысы бойынша талдау

(кеңес алушылардың санын және категориясын көрсету)

Барлық кеңес алушылар	Оқу бағдарла-масы	Отбасы-лық мәселелер	Құрдастарымен қарым - қатынасындағы мәселелер	Мінез -құлықтық мәселелер	Зиянды әдеттер. Отбасынан, мектептен кетіп қалу және т.б.	Басқалар
Оқушылар						
Ұл балалар						
Қыз балалар						
Педагогтар						
Ата -аналар						
Әкімшілік						

Қорытынды						
-----------	--	--	--	--	--	--

Түзету- дамыту жұмыстарына талдау

(Басымдықтар не болып табылады? Психология бойынша факультативті, курсты, сабақтарды көрсету)

№	Жұмыс түрлері	Жұмыс формасы	Бағдарламаның аты, авторы	Сабақ мақсаты	Қатысушылардың жасы
1					
2					
3					
4					

6. **6.** 3, 4, 5 п анықталған мәселелер. Шешім қабылдау жолдары.

7. **7.** Келесі оқу жылына қойылатын міндеттер және жоспардың үлгісі көрсетіледі.

Өткізілген психодиагностикалық зерттеудің нәтижесі бойынша

қорытындысы туралы

Психологиялық қорытындыда тұжырымдамалық қағидаға сүйене отырып, баланың танымдық, тұлғалық-эмоционалдық және коммуникативтік даму көрсеткіштері, сондай-ақ оның психофизиологиялық және басқа да ерекшеліктері көрсетілуі тиіс.

Психологиялық қорытындыда әр түрлі көрсеткіштердің маңыздылығын сипаттаудан басқа, баланың психикалық даму кезеңдерімен жас деңгейінің сәйкестігіне және де түзету- алдын алу немесе дамыту бағдарламаларының ықпалына талдау жасалады.

Өткізілген психодиагностикалық зерттеулердің нәтижесі

бойынша қорытындылар

1. Педагог-психолог:
2. Зерттеуді өткізу мерзімі:
3. Зерттеу объектісі: (баланың АЖТ, сынып \ топ)
4. Зерттеу себебі:
5. Зерттеу жоспары, жұмыс болжамы:
6. Сыртқы түрі және зерттеу жағдайындағы мінез-құлқы:
7. Жұмыс темпі және жұмысқа қабылеттілігі:

8. Қолданған әдістемелер: (авторы, атаулары)

9. Зерттеудің мәнін бағалау шәкілдері:

Зерттеу нәтижесі :

Сапалық мәліметтер:

Тапсырмалар	Диагностикалық тапсырмаларды орындау нәтижесі	Қорытынды

Интерпретациясы: Алынған нәтижеге талдамалық сипаттама және нәтиже бойынша қорытынды жасау.

Зерттеу нәтижесі бойынша ұсыныстар:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Күні « ___ » _____ 2024 ж. Педагог-психолог (АЖТ, қолы)

Сынып / топтың тестілеу нәтижесі:

№	Тестіден өтушінің АЖТ	Диагностикалық тапсырмаларды орындау нәтижесі						Қорытынды
		№1	№2	№3	№4	№5	№6	
1								
1. 2								

Күні « ___ » _____ Педагог-психолог (АЖТ, қолы)

Оқушы дамуының психологиялық -педагогикалық картасы

Оқушының АЖТ:

Туған жылы, айы күні:

Диагнозы:

Сыныбы (тобы):

Мектепке қашаннан бастап келеді (күні, айы, жылы)

Мекен-жайы:

Анасы: (АЖТ) білімі:

Әкесі: (АЖТ) білімі:

I.Танымдық үрдістерінің ерекшеліктері

Қабылдауы :

Зейіні : Есі :

Ойлауы :

1. Сабақтағы жұмыс қабілеттілігі

Жұмысқа қосылуы:

Тапсырманы орындау қарқыны:

Зейінін аудара алуы:

Зейінін шоғырландыруы:

Жұмысының сапасы:

Нәтижесі:

Шаршаудың пайда болуы:

III. Эмоционалдық -еріктік сапалардың ерекшеліктері

Жалпы эмоциялық фон көрініс:

Қандай эмоциялар басым:

Тапсырманы орындауда баланың қызығушылығы:

Жетістікке немесе сәтсіздікке реакциясы:

Реакциясының адекваттығы:

Қозғыштығы:

Аффективті реакциялардың болуы, қорқыныш көрінісі, негативизмнің болуы:

Мүмкіндігін адекватты бағалау нәтижелері:

Ерік- күшін жұмсауға қабілеттілігі:

1. Тұлғалық-мінез-құлық ерекшеліктері

Өзін- өзі бағалауы:

Құрдастары ортасындағы мінез-құлқы:

Тәрбиеші немесе педагогтармен қарым –қатынасы:

Белсенділігі :

Мазасыздануы:

Агрессивтілігі:

Сыншылдығы:

1. Ұсыныстар:

Педагогтарға ұсынымдар:

Ата — аналарға ұсынымдар:

1. Психологпен сабақтар

VII. Динамикасы

Күні « ___ » _____ Педагог-психолог (АЖТ, қолы)

Оқушының жеке тұлғалық психологиялық - педагогикалық картасы № _____ орта мектеп /лицей/гимназия

Оқушының (АЖТ):

Туған күні, айы, жылы:

Сыныбы:

Сынып жетекшісі:

Ата - анасы туралы мәлімет:

Анасы: (АЖТ).

білімі:

Әкесі:(АЖТ) .

білімі:

Келген мерзімі : _____ қайдан келді?: _____

№	Параметрлер	Қолданған әдістемелер	Мінездеме
1.1	Денсаулық жағдайы (денсаулық картасындағы мәліметтер бойынша): созылмалы ауру немесе т.с.с.		
1.2	Танымдық дамуының деңгейі (төмен, орташадан төмен, орташа, орташадан жоғары)		
1.3	Сөйлеуінің даму деңгейі		
1.4	Оқу мотивациясы: мотивациялық бағытылығының сипаты (жағымды, бейтарап немесе жағымсыз)		
1.5	Эмоционалдық өзіндік сезімі		
1.6	Мұғалімге, пән мұғаліміне деген қарым - қатынасы		
1.7	Мінез - құлық ерекшелігі, аффектілі -еріктік аспектілері (бірқалыпты, қозғыш, баяу тип)		
1.8	Сыныптағы дәрежесі: «жұлдыз», «танымал», «қабылданған», «тұйықталған», «шеттетілген»,		
1.9	Мектеп ұжымына, мектептегі жұмыстарға қарым - қатынасының сипаты		
10	Қарым - қатынастағы қанағаттанарлығы (жоғары, орташа, төмен, қалыс қалған)		
11	Темперамент (сангвиник, меланхолик, холерик, флегматик)		
12	Оқушының жеке тұлғалық ерекшелігі		

Сынып жетекшісі: _____ Педагог- психолог: _____

Оқушыға психологиялық- педагогикалық мінездеме үлгісі

1. **Жалпы мәліметтер:** АЖТ, туған жылы, сынып.
2. **Білім білік, дағдыларының мектеп бағдарламасының талаптарына сәйкестігі:**

— қандай пәндер бойынша үлгерімі жоғары, қандай пәндер бойынша үлгерімі төмен, себептері.

— оқуға, үй тапсырмасын орындауға қатынасы, жалпы оқу дағдылары мен біліктерінің қалыптасқандығы.

3. **Тұлғалық ерекшеліктері:**

Жалпы ақыл-ойының дамуы: дүниетанымы, көп білететіндігі, темперамент

ерекшеліктерінің көріністері; көңіл- күйінің тұрақтылығы, қызбалыққа бейімділігі, уайымының ұзақтығы мен адекваттығы, сәттіліктер мен сәтсіздіктерге реакциясы; басым болып келетін көңіл -күйі, эмоционалдық

қозғыштығы; жұмыс қабілеттілігі, шаршағыштығы.

Қызығушылығы: неге қызығады, тұрақтылығы, таңдаушылығы, саналылығы, қызығушылығының белсенділігі мен тереңдігі, қандай да бір іс -әрекет түріне деген ерекше қабілеттілігі бар ма, олар неден көрінеді. Тұлға бағытының жағымды және жағымсыз түрлері: еңбекке, оқуға, өзіне, басқа адамдарға деген қатынасы, еңбексүйгіштігі, қарапайымдығы, эгоистігі және т.б. Еріктік сапаларының сипаты: бірбеттілігі, шешім қабылдағыштығы, көнгіштігі, қырсықтығы және т.б.

Өзін -өзі бағалауы: төмен, жоғары, адекватты.

4. **Мінез-құлық ерекшеліктері:**

Тәртібі: мінез-құлқының жалпы мінездемесі, үлкендердің талаптарын орындауы, мінез- құлық мәдениеті дағдыларының дамуы, мінез-құлқындағы ауытқушылықтар, қандай шаралар ықпал етеді және жақсы нәтиже береді.

5. **Қарым- қатынас ерекшеліктері:**

Өзінен кіші жастағылар, құрдастарымен және үлкендермен қарым- қатынас барысында өзін қалай ұстайды: мейірімді, агрессивті, байсалды және т.б.; ұжымдағы жағдайы: құрметке, сенімге, беделге ие ме, олар неден байқалады, өзінің жағдайына риза ма? Топ бойынша жолдастарымен қарым- қатынасы, педагогтармен қарым —

қатынасы: байланыс, сенім, құрмет көрсету бар ма?.

6. Тұлғалық ерекшеліктеріндегі өзгерістер динамикасы:

Оқуындағы, қарым- қатынасындағы, мінез -құлқындағы басты мәселелер және олардың пайда болуының себептері. Көрсетілген психологиялық көмектің мазмұны: (диагностика, алдын- алу, дамыту, түзету). Мінез-құлқында, қарым — қатынасындағы жағымды өзгерістердің болуы, олардың пайда болуының себептері, және де жағымсыз өзгерістер, оның себептері.

Ұсынбалар: жақын арада қандай психологиялық міндеттермен жұмыс жасау қажет.

Күні « __ » Педагог- психолог (қолы)

Педагог- психологтың топпен жұмыс бағдарламасы

1. Бағдарлама атауы:
2. Бағдарлама негізінде құрылды:
3. Бағдарлама мақсаты:
4. Сыныпта (топта) психологиялық жұмыстың жоспарланған нәтижесі:
5. Бағдарламаны жүзеге асыру мерзімі:
6. Бөлімдер бойынша бағдарлама мазмұны (тақырыбы, сағат саны)
7. Практикалық бөлім (курстағы оның алатын орны):
8. Әдебиеттер тізімі:
9. **Сабақтың тақырыптық жоспары**

№	Тақырыбы	Сабақ саны	Мақсаты және міндеттері	Жұмыс түрлері, жаттығулардың атаулары
1				
2				
3				

Күні « _ » _____ 20 ж. Педагог-психолог (АЖТ)

Жеке түзету-дамыту сабақтары

Түзету жұмысында ауытқушылықты «түзету», ал дамыту жұмысында баланың әлеуеттік мүмкіндіктерін ашу көрсетіледі.

Дамыту жұмыстары оқу іс-әрекетіндегі баланың алға жылжуын анықтайтын факторларға бағытталады.

(АЖТ, жасы, сынып)

1. Бағдарлама атауы:
2. Бағдарлама негізінде құрылды:
3. Бағдарлама мақсаты:
4. Сыныпта (топта) психологиялық жұмыстың жоспарланған нәтижесі:
5. Бағдарламаны жүзеге асыру мерзімі:
6. Бөлімдер бойынша бағдарлама мазмұны (тақырыбы, сағат саны)
7. Тәжірибелік бөлім, оның курста алатын орны:
8. Әдебиеттер тізімі

Жеке түзету- дамыту сабақтары

Тақырыбы	Сабақ саны	Мақсаты және міндеттері	Жұмыс түрлері, жаттығулардың атаулары

Күні «_» _____ 20 ж. Педагог-психолог (АЖТ, қолы)

Авторлық бағдарлама талаптары

Авторлық бағдарламаны бағалау критерийлері

1. Ғылыми-тәжірибелік жаңалығы
2. Ғылыми негізділігі.
3. Өзектілігі және болашағы.
4. Тәжірибелік бағыты.
5. Пәнаралық байланыс.
6. Апробация нәтижесінің болуы.

Ұсынылатын құжаттадың тізімі

1. Бағдарлама.
 1. . Курс тақырыбының өзектілігінің ашылуы, курстың мақсаты, міндеттері, курстың ұзақтығы, оның жалғасуы, күтілетін нәтижесі.
 2. .Бөлімдер бойынша бағдарлама мазмұны (белгіленген тақырыптар, көрсетілген сағаттар саны)
 3. . Тәжірибелік бөлім, оның курста алатын орны
 4. .Автордың бағдарламаны құрастыруда қолданған және қолдануға болатын әдебиеттер тізімі

1. Тақырыптық жоспардың үлгісі

Бағдарламаны қорғау бағыты

1. Курсты таңдау негіздемесі.
2. Курс мақсаты мен мазмұны.
3. Күтілетін нәтижелер.
4. Курстың оқу жоспарындағы орны (сағаттар саны, басқа өзара пәндермен байланысы).

Әңгімелесу хаттамасы

1. Оқушының АЖТ:
2. Жасы :
- 3.Әңгімелесу мақсаты:

Әңгімелесу сұрақтары	Әңгімелесу барысы	Ескертпелер

Қорытынды :

Күні «_» _____ 20 ж. Педагог-психолог (АЖТ, қолы)

Түзету сабақтарының хаттамасы

- 1.Оқушының АЖТ:
- 2.Жалпы уақыты:
- 3.Сабақтың мақсаты:
- 4.Әдістер мен технологиялар:

Түзету сабақтарының кезеңдері	Түзету сабақтарының барысы	Ескертпелер

Күні «_» _____ 20 ж. Педагог-психолог (АЖТ)

Психодиагностикалық зерттеу хаттамасы

1. Оқушының АЖТ:

2. Жасы:

3. Басталу уақыты:

4. Аяқталу уақыты:

5. Әдістемелер:

Диагностикалық жұмыс кезеңдері	Диагностикалық жұмыстың барысы	Ескертпелер

Қорытынды :

Күні «_» _____ 20 ж. Педагог-психолог (АЖТ)

Педагог-психологтың мектептік консилиумға ұсынбалары

Консилиумға ұсыну мақсатына психологтың сүйемелдеу қызметінің құрамына кірген сәттегі жағдайын қорытынды зерттеуге түскен сәттегі баланың өзекті жағдайымен салыстыра отырып, оның психологиялық статусын (даму ерекшеліктерін, мінез-құлқын және т.б.) бағалау жатады. Консилиумға ұсыну шеңберінде алғашқы және келесі зерттеулерде анықталған мәселелер (проблемалық аймақ) және баланың қиындықтары көрсетілуі керек. Осылармен сәйкес алғашқы берілген ұсыныстар, қорытындада түзету-дамыту жұмысының бағыттары қысқаша жазылады. Және де баламен жүргізілген психологиялық түзету жұмыстарының барлық бағыттары аталып, оның қанша уақыт жүргізілгені және нәтижесі жазылуы тиіс.

Педагог- психологтың мектептік консилиумға бала туралы ұсынатын

мәліметтері

Оқушының АЖТ :

Жасы :

Мектеп № __ сынып / топ:

Ата-аналар шағымы:

Педагогтардың шағымы:

Мінез-құлық ерекшеліктері, қарым -қатынасы, дағдылары мен

қызығушылығы:

Әлеуметтік – тұрмыстық бағдарының қалыптасқандығы:

Моторлық ептілігі:

Бастысы:

- қолы
- аяғы
- құлағы
- көзі

Іс — әрекетінің сипаттамасы:

- ынталануы
- сыншылдығы
- іс- әрекеттегі жұмыс қабілеттілігінің қарқыны

Зейіннің ерекшеліктері:

Естің ерекшеліктері:

Сөйлеу тілінің сапалық сипаттамасы:

Зияткерлік дамуының сипаттамасы: Кеңістік және уақыт туралы түсініктің қалыптасқандығы:

Сурет салуда графикалай білуі және конструктивті іс әрекеті:

Қателік жіберулері:

- жазуда:
- оқуда:
- санауда.

Эмоционалды- тұлғалық және ынталану- еріктік ерекшеліктері:

Мектеп психологының қорытындысы: (өзекті даму аймағының деңгейі, көрсетілген аймақтың (сфера) өзіндік ерекшеліктері, түзету жұмыстары бойынша ұсынбалар)

Күні «__» ____ 20 ж. Педагог-психолог (АЖТ, қолы)

Қолданатын диагностикалық әдістемелерді тіркеу формасы

Диагностикалық әдістемелерді (бейімделуден өткендерін) педагог-психолог өзі таңдайды. Диагностикалауда ережеге сай бірнеше әдістер қолданылады. Жиі қолданатын әдістемелерді тіркеудің жеке формасы төмендегіше ұсынылады.

№ п/п	Диагностикалық әдістемелердің аттары	Қай жастағыларға есептелінген	Негізгі бағыттары	Автор, әдебиеттер
1				
2				
3				

Аутодеструктивті мінез-құлық бойынша ықтимал топ құжаттамалары

(Үлгі 1)

Суицидке оқталу әрекеті немесе аяқталған суицид жағдайында

қажетті құжаттамалар тізімі

1. Суицидке оқталу әрекеті немесе аяқталған суицид фактісі бойынша хабарлама (Білім басқармасы басшысының атына директордың қолы қойылып, мөрімен бекітілген).
2. Мектеп инспекторының анықтамасы/ мәлімдемесі.
3. Туу туралы куәлігінің **көшірмесі**.
4. Оқушының жеке құжаттары (**тек қана зерттеу үшін**).
5. Суицидке оқталу әрекеті немесе аяқталған суицид фактісі туралы бекітілген формада мәлімдеме беру (директордың қолы, мөрі).
6. Суицидке оқталу әрекеті немесе аяқталған суицид фактісі бойынша бекітілген

кесте бойынша ақпарат беру (директордың қолы, мөрі).

7. Суицидке оқталу әрекеті немесе аяқталған суицид фактісі бойынша білім беру мекемесі мобильдік тобының отырыс хаттамасы (төраға мектеп/ колледж директоры).
8. Кәмелетке толмағандардың үй-тұрмыстық жағдайын тексеру актісі (инспектор, әлеуметтік педагог).
9. Балаға жалпы мінездеме: мінез-құлқы, достарының болуы, үлгерімі, белсенділігі, мектепішілік, ІІД, Ювеналды полиция бөлімі, жергілікті полициялық қызметте есепте тұру/тұрмауы.

10. Баланың психологиялық мінездемесі (психолог жазады, мектеп директорының қолы, мөрі) материалдарының көшірмесін дайындау.

11. Психологтың өткізген диагностикасы, әдістемесі туралы жайлы ақпарат (директордың қолы, мөрі).

12. Баланың отбасы жайлы ақпарат: Ата-анасының аты-жөні, жұмыс орны, ағасы, әкпесі, әлеуметтік жағдайы және т.б (директордың қолы ,мөрі)

13. Мектепте кәмелетке толмағандар арасында аутдеструктивті мінез — құлықтың алдын-алудың туралы бұйрықтың **көшірмесі** .

14. Кәмелетке толмағандармен 6 айлық жұмыс жоспары (суицидке оқталудан кейін).

15. Білім басқармасының жедел жәрдем тобының хаттамасы (топ мүшелері қолы)

Ескерту*

1. Болған жағдайға байланысты қажетті қосымша құжаттар

2. Барлық құжаттардың түпнұсқасын (диагностика және пп. 3,13 басқасы) Білім басқармасы үшін папкаға дайындау.

(Үлгі 2)

Бекітемін

_____директоры

(Білім беру мекмесінің атауы)

(директордың аты-жөні)

« ____ » _____ 20__ ж.

Кәмелетке толмаған жасөспірімнің үй-тұрмыс жағдайын анықтау

АКТИСІ

Оқушының/студенттің аты-жөні _____

Туған күні, айы, жылы _____

Оқу орны (сыныбы/тобы) _____

Мекен-жайы, байланыс телефондары: _____

Акт жасаушылардың аты-жөні, лауазымдары: _____

Акт жасалған күн: _____

Ата-анасы туралы мәлімет: _____

Отбасының басқа мүшелері туралы: _____

Отбасының тұрмыстық жағдайын сипаттау: _____

Отбасында қалыптасқан қарым-қатынас: _____

Қорытынды: _____

Директор (қолы)

Директордың ТІ жөніндегі орынбасары (қолы)

Әлеуметтік педагог (қолы)

Сынып жетекшісі/куратор (қолы)

« ____ » _____ **20__ ж.**

(Үлгі 3)

Суицидтік факт және суицидтік әрекет жағдайлары туралы мәлімдеме

олтырылған күн « ____ » _____ 20__ ж.

Кім толтырды (учаскелік инспектор, мектеп психологі, емхана психологі – қандай, көрсету) _

Жүгіну: жасырын (анонимді), жасырын емес (анонимді емес) (тиістісін сызу)

Жүгіну: алғашқы, қайталана, осы жылы қайталана (тиістісін сызу)

Өз бетімен (дербес түрде); басқаның сүйемелімен (кімнің) _____

Туылған мерзімі _____ Ұлты _____

Тұратын мекен-жайы _____

Оқу орны(сыныбы/тобы) _____

Барлық суицидтік әрекет саны _____, осы жылы _____

Қай жылы (жылдары) суицидке оқталу әрекеттері болды, мезгілін көрсету_

Суицидке оқталу әрекеті тәуліктің қай мерзімінде болды _____

Суицидке оқталу әрекеті болған орын _____

Қоштасу хатының болу/болмауы: болды; болған жоқ (тиістісін сызу)

Айналасында адамдардың болуы (кімдер) _____

Суицидке оқталу әрекетінің тәсілі _____

Улану түрі: препарат (қандай) _____

Өз денесін жарақаттау түрі: оқпен ату, кесу, күйдіру немесе басқа _____ ` (тиістісін сызу)

Зақымдануды қалпына келтіру шаралары _____

Қосымша факторлар: ішімдіктен мас болу, есірткіден есеңгіреу, басқа _____ (тиістісін сызу)

Суицидке оқталу әрекетіне бару себебі:

- Кикілжің (кіммен) _____
- Жақын адамын жоғалту (кімді, қашан) _____
- Өміріне қауіп төну _____
- Әділетсіз қатынас _____
- Емделмейтін сырқат _____
- Шешімі жоқ жағдай, қандай _____
- Психикалық ауытқушылықтың болуы _____
- Басқа _____

Суицидтік әрекетке дейін көмекке жүгінді ме _____

егер жүгінсе, онда кімге (көрсету), қай уақытта, қандай себеппен? _____

Директор (аты-жөні, қолы)

Психолог (аты-жөні, қолы)

Инспектор (аты-жөні, қолы)

(Үлгі 4)

Суицид немесе суицидке оқталу әрекеті болған жағдай туралы мәлімет (оқу орнын көрсету)

№	Қаланың атауы	Аты-жөні	Жас шамасы		жынысы	Оқу орны (мектеп, колледж, т.б.)	Сынып, топ	Тұрғын орны (мекен-жайы)	Болған уақыты және күні			Суицидке бару түрі және тәсілі		Болу себебі	Отбасына мінездеме				Қайталанған (суицидтік әрекет, айы, жылы)	«Д» есепте тұруы		Қаналетке толмағаның қамтылуы (үйірмесеция)	Жадел шағу тобының әрекеті (шәккән күні, Әр факт бойынша анықтама)
			Туған жылы	Толық жасы					күні	Апта күні	уақыт	Суицид / оқталу әрекеті	тәсілі		толық/ толық емес	жайлы/жайсыз	Жағдайы бар/орта жағдайлы/ аз қамтылған	психоневрологиялық		наркологиалық			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
1	Астана																						

Директор _____ аты, тегі

(қолы, мөрі)

(Үлгі 5)

Астана қаласы

Білім басқармасының басшысына**(аты-жөні)**

Сынып/топ оқушысы _____ суицидке оқталу әрекеті туралы

(аты-жөні)

ақпарат

« ____ » _____ 20__ жыл

Болған жағдай туралы толық ақпарат.....

Директор _____ аты, тегі

(қолы, мөрі)

(Үлгі 6)**Аутодеструктивтік мінез-құлықтың алдын алу бойынша****жүргізілген жұмыстардың айлық есебі**

1. «Үлгілі ата-аналар мектебі» бойынша ата-аналармен жұмыс

(қай тақырыпта, қанша дәріс өткізілді)

2.«Өзіндік даму психологиясы» немесе басқа жобалар бойынша эксперименттік жұмыстар _____

(«Өзіндік даму психологиясы» эксперименттік факультативтік курсы қай сыныптарда жүргізіледі, перспективті жоспар бойынша іс-шаралар)

3. «Психологқа сұрақ» айдары

(Тақырыптың өзектілігін талдау және сұрақтарды түрлеріне қарай реттеу)

4. Аутодеструктивтік мінез-құлық бойынша «тәуекел топ»

(ведмоствоаралық өзара ықпалдасу алгоритімі бойынша кесте формасы)

5. Жеке кеңестер беру

(ата-аналар, педагогтар және оқушылармен жүргізілген жеке кеңестер саны)

6. Жылдық жоспармен келісілген іс-шаралар _____

7. Үкіметтік емес ұйымдарымен әріптестік _____

8. Өз білімін жетілдіру _____

(курстар, семинарлар, жарияланған ғылыми мақалалар)

Педагог-психолог _____ аты-жөні

(қолы)

(Үлгі 7)

Суицидке оқталу әрекеті болған жағдайда кәмелетке толмаған жасөспіріммен жүргізілетін жеке жұмыс жоспарының үлгісі (6 айға)

р/с	Жүргізілетін іс-шара	Мазмұны, мақсаты	Әдістеме	Мерзімі	Шығу түрі

Педагог-психолог _____ аты-жөні

(қолы)

(Үлгі 8)

Суицидтік әрекетке/суицидке оқталу әрекетіне бару жағдайын анықтау бойынша жедел әрекет ету тобы отырысының

ХАТТАМАСЫ

Астана қаласы, мекен-жайы, №__ мектеп-гимназиясы

«__» _____ 20__ жыл

Уақыты:

Қатысқандар:

_____ - Білім басқармасы тұлғаны рухани-адамгершілік дамыту бөлімінің өкілі

_____ — Психологиялық қызмет кабинетінің әдіскер-психологі

_____ — ПДММО суицидолог-дәрігері

_____ — Астана қ. ІІД инспекторы

_____ — мектеп/колледж директоры

_____ — директордың ТІ жөніндегі орынбасары

_____ — педагог-психолог

_____ — әлеуметтік педагог

_____ — мектеп/колледж инспекторы

_____ — медбике

_____ — сынып жетекшісі/куратор

Күн тәртібінде: суицидтік әрекетке/суицидке оқталу әрекетіне бару фактісін талдау.

1. Тегі, аты-жөні:
2. Туған күні, айы, жылы:
3. Суицидтік әрекет қайда орын алды:
4. Суицидтік әрекетке оқталу күні мен уақыты:

5. Суицидтік әрекет жасалған орын:
6. Суицидке оқталу әрекетіне жалпы сипаттама:
7. Суицидке оқталу әрекетінің себебі:
8. Суицид әрекетіне оқталушының жеке-дара психологиялық ерекшеліктері және әлеуметтік-психологиялық мінездемесі, оның іскерлік және адамгершілік-моральдық қасиеттері
9. Суицидке оқталушының әлеуметтік жағдайы (толық емес отбасы, жағдайы төмен, ата-ана қамқорлығынан айрылған т.с.с).
10. Суицидке оқталушының отбасында қақтығыстар мен шиеленістердің болу/болмауы:
11. Суицидтік сипаттағы ойын білдіру ишаралары болды ма?
12. Суицидке оқталушының туыстарында суицидтік әрекет немесе суицидке оқталу әрекеттері болған ба?
13. Суицидке оқталушының ұжым арасында формалды емес құрылымдардағы алатын орны (теріс бағыттағы көшбасшы, ортадан оқшаулану, басылып қалған, өзін кем санау т.с.с)
14. Суицидке оқталушының оқталуға бару кезіндегі мінез-құлық ерекшеліктері (қалыптасқан мінез-құлқының өзгеруі, өз заттарын таратуы, қарызын беруі, қоштасу әрекеттері)
15. Ата-аналар, оқушылар, педагогтар үлестірмелі материалдармен, сенім телефондары туралы хабарламалармен қамтамасыз етілуі

Суицидке бару немесе оқталу әрекетінің алдын алу бойынша жақын әлеуметтік ортасының рөлін бағалау:

1. Суицидке оқталушы жоғары психологиялық-педагогикалық көңіл аударуды қажет ететін топта болды ма?
2. Суицидтік әрекетке оқталушыны психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу ішаралары болды ма, болса, нақты кім арқылы орындалды?
3. Психологтың суицидтік әрекетке оқталушымен өзара бірлесіп жасауға берілген ұсыныстары қалай орындалды?
4. Салауатты әлеуметтік-психологиялық хал-ахуал қалыптастыру барысында жақын әлеуметтік ортасының орны мен рөлі
5. Суицидтік әрекетке оқталушының жеке-дара психологиялық қасиеттері туралы қорытынды, егер ондайлар болса.
6. Суицидтік әрекетке бару жағдайының әкімшілік-басқарушылық себептері болу

мүмкіндігі.

Диагностикалық бағыт:

1. Өткізу мерзімі:
2. Әдістеме:
3. Компьютерлік диагностика нәтижесі:

Жүргізілген жұмыстарды зерттеу және талдау

Нақты себептерін зерттеп, талдау барысында келесідей жағдайлар анықталды:

Мектеп-колледж әкімшілігі, сынып жетекшісі/куратор, психолог, ТІ жөніндегі орынбасардың айтуы бойынша (әрқайсының сөздерін жеке-жеке жазу): _____

суицидтік жағдайлардың және суицидтік ойларды қалыптастыратын теріс факторлардың алдын алу мақсатында жасалатын іс-шаралардың тізбесі:

Ұсыныстар:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

R.S. Хаттама соңында әрбір қатысушының лауазымы, аты-жөні жазылып, қолдары қойылады.

(Үлгі 9)

_____ сынып/топ оқушысы _____ суицидтік

(аты-жөні)

әрекетке/суицидке оқталу әрекетіне бару жағдайын анықтау бойынша мобильдік топ отырысының

Хаттамасы

Отырыс өткізілген күн, уақыты:

Топ құрамы:

1. _____ — мектеп/колледж директоры
2. _____ — директордың ТІ жөніндегі орынбасары
3. _____ — педагог-психолог
4. _____ — әлеуметтік педагог
5. _____ — мектеп/колледж инспекторы
6. _____ — сынып жетекшісі/куратор

Мобильдік топтың әрекет ету жоспары:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

R.S. Хаттама соңында әрбір қатысушының, аты-жөні, лауазымы жазылып, қолдары қойылады.

(Үлгі 10)**Білім беру мекемесі инспекторының мәлімдеме қағазы**

Емханадан/ауруханадан хабарлама:.....

(Үлгі 11)**Кәмелетке толмағандарды аутодеструктивті мінез-құлық бойынша «Тәуекел топқа» іріктеп алу өлшемдері**

«Тәуекел топтағы» оқушылар – бұл педагогтар тарапынан ерекше көңіл бөлуді талап ететін санаттағы балалар тобы. Оларға әр түрлі өлшемдер (критерий) арқылы 4 топқа бөлінетін барлық оқушыларды жатқызуға болады.

Бірінші топ - ФИЗИОЛОГИЯЛЫҚ ӨЛШЕМДЕР

1. Ішкі ағзаларының созылмалы ауруы бар;
2. Есту, көру, сөйлеу мүшелерінің мәселелері бар;
3. Жиі және ұзақ ауыра береді;
4. Психоневропотологта есепте тұрады;
5. Ауыр дәрігерлік отаны басынан өткізген;
6. Стресс алған.

Екінші топ - ӘЛЕУМЕТТІК ӨЛШЕМДЕР

1. Асоциалды отбасында тұрады (балаға дұрыс көңіл бөлмеу немесе агрессиялық қатынас);
2. Отбасы құрылымының бұзылуы (толық емес, тек формалды түрде толық, яғни бала тәрбиесімен ата-анасының біреуі ғана айналысады, өгей әке, өгей ананың пайда болуы және т.б.);
3. Аз қамтылған отбасында тұрады;
4. Ата-анасы ішімдік ішеді немесе есірткі қолданады;
5. Босқындар, оралмандар отбасынан (бейімделу және тіл меңгеру мәселелері);
6. Тұрғылықты жерін, мектепті, сыныбын ауыстырудағы бейімделу мәселелері;
7. Өз бетімен үйден кету.

Үшінші топ - ОҚУ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ӨЛШЕМДЕР

1. Оқу үлгерімі нашар;
2. Сабақты себепсіз көп босатады;
3. Жекелеген кейбір пәндерді себепсіз босатады;
4. Оқу үлгерімі және білім сапасы түсіп кеткен.

Төртінші топ - ҚЫЛЫҚТЫҚ КРИТЕРИЯЛЫ ӨЛШЕМДЕР

1. Эмоционалды-еріктік сферасында бұзылыстар бар (өзін-өзі ұстай алмау, дөрекілік, өтірік айтады, көргенсіз, эмоционалды ұшқалақ, адуындық, қорқақтық, ызақор, шектен шыққан мінез-құлық, өшпенділік, қаскөйлік, ашуланшақтық, агрессиялықтың және қаталдықтың жиі көрініс беруі, бұзақылық, тұйықтану және өзімен-өзі болып кету);
2. Пайдакүнемдік пиғылдағы әрекеттер жасау (материалдық пайда табу үшін жасалған ұсақ құқықбұзушылықтар, істер (ұрлық, алып-сатарлық, алдап кету)

суицидтің болуы жайлы

Мониторинг

Статистикалық мәліметтер бойынша 20___ жылы ___ айының ___ аралығында мектепте___ суицид жағдайы тіркелді, соның ішінде суицидке оқталу __ аяқталған суицид _____ .

Кәмелетке толмағандар арасында суицидке барудың негізгі себептері:

- Отбасындағы жанжалдар – жағдай;
- Қарама- қарсы жыныс арасындағы өзара қарым- қатынас мәселелері бойынша – ... жағдай;
- Достарымен жанжалдар – ... жағдай;
- Оқудағы мәселелер – ... жағдай;
- Жақын адамдарына деген сағыныш – ... жағдай;
- Психикалық бұзылыстар – жағдай;
- Себептері анықталмаған – жағдай

Суицидке оқталудың негізгі амалдары:

- Улану – жағдай;
- Денеге жарақаттар салу- ... жағдай;
- Биіктіктен құлау ... жағдай ;
- Асылу – ... жағдай.

Суицидент отбасының сипаттамасы:

- Толық –
- Толық емес –
- Жағымды –
- Жағымды–
- Толық қамтылған –
- Аз қамтылған–

Жасы:

9 жас — 10 жас — 11 жас — 12 жас — 13 жас- 14 жас- 15 жас — 16 жас- 17 жас- 18 жас	
---	--

Педагог- психолог: _____ (АЖТ, қолы) _____

Психолог қызметінің тиімділігін қамтамасыз ету шарттары

Қазіргі кезде білім беру жүйесінде психологиялық қызмет белсенді дамып келеді. Психологтың қызметі тиімді болуы үшін жағдайлар жасау маңызды. Ең алдымен, жұмыс орнын ұйымдастыру және тәжірибелік материалдармен психологты қамтамасыз ету.

Психолог кабинеті мектептерге және басқада білім беру мекемелеріне психологиялық көмек көрсету, психологтың балалармен жұмыс жағдайын оңтайландыру үшін психологтың жұмысның негізгі бағыттары бойынша жүйеленген әдістемелік материалдардың базалық кешенімен арнайы жабдықталған бөлме.

Психологиялық кабинетті психологтың әр жастағы балалармен және олардың ата-аналары, мұғалімдермен өзараәсер ету орны ретінде қарастыруға болады, бұл ортада баланың қызығушылығына баса назар аударылады. «Бала -бәрінен бұрын» позициясы басым болып, кабинет жұмысының мазмұнын анықтайды және оны қамтамасыз етеді.

1. Психологиялық қамтамасыз ету

Психологиялық қамтамасыз ету бала үшін жағымды жағдай туғызумен байланысты:

1.1. Психологтің педагогикалық ұжым, балалар, үлкендер және қоршаған ортамен өзара ізгілікті қарым — қатынасқа негізделген кәсіби өзара әректесуі.

1.2. Баланың дамуы үшін өз құрдастары және үлкендермен нәтижелі қарым- қатынас жасауға жағымды психологиялық климат қалыптастыру.

1.3. Балалармен жұмыс барысында әрбір жас кезеңіндегі психикалық даму мүмкіндіктері мен резервтерін (сензитивтік, «дамудың жақын аймағы») максимальды түрде іске асыру.

1.4. Әрбір жас кезеңінде баланың ішкі жеке ерекшеліктерін дамыту(қызығуы, бейімі, қабілеті).

2. Әдістемелік қамтамасыз ету

Психологиялық жұмыстың нәтижесі психологиялық құралдарды таңдай білумен де байланысты.

Зерттеу әдістерін таңдау -психолог үшін диагностикалық, түзету жұмыстарының ең күрделі кезеңдерінің бірі.

Зерттеуді жылдам өткізу және нақты проблемаға шоғырландыру психодиагностиканың маңызды көрсеткіштері болып табылады.

Психолог жұмысында тек зерттеу әдістерін таңдау ғана маңызды емес, диагностикалық, түзету жұмыстарының барысы мен нәтижесін анықтайтын алынған мәліметтерді сапалы өңдеу басты орында болады.

Ғылыми психологияда дайындалған әдістемелер, психологтың өз жұмысында қолдану барысында ерекше модификацияны талап етеді. Белгілі болған және бейімделген тестік әдістемелерді балалармен жұмыс жағдайында қолдану, жан-жақты психологиялық талдау жасауды және баланың даму динамикаларындағы әр түрлі көрсеткіштерді сауатты интерпретациялауды талап етеді. Балалар психологиясында тапсырманы баланың орындауы ғана емес, жақын арадағы болашақта неге жететіні, оның «жақын арадағы даму аймағы» қандай екені маңызды. Бұл дамудағы ауытқушылықты диагностикалау үшін ерекше және маңызды болып табылады.

3. Ұйымдастырушылық-әдістемелік қамтамасыз ету

Кабинетті ұйымдастырушылық қамтамасыз ету оны жабдықтауға дайындықты көрсетеді,соның ішінде техникалық құралдар, әдістемелік материалдар, құжаттар және жарнамалардың дайындалуы.

3.1. Техникалық құралдар

- Бейнежазбалар топтамалар жүйесі.
- Дыбыстық жазбалар жүйесі.
- Компьютер.

3.2. Әдістемелік материалдар

- Бала дамуындағы кемшіліктердің алдын алу, диагностикалау және түзетуге арналған практикалық материалдар жиынтығы.
- Мектептегі психологиялық жұмыстарға арналған практикалық материалдар.
- Ойыншықтар және үстел ойындарының жиынтығы (доптар, қуыршақтар, пирамидалар, кубиктер, лотолар, домино және т.б).
баланың шығармашылығын дамытуға арналған материалдар жиынтығы (құрылыс материалдары, ермексаз, бояулар, түрлі түсті қаламдар, фломастерлер,қағаздар,желім және т.б).
- Психологтың кітапханасы.

- Балалар, ата-аналар, мұғалімдер үшін үлестірмелі материалдар.

Психологиялық жеңілдету кабинеті

Мектептегі психологиялық жеңілдету кабинеті психологтың негізгі кабинетінен бөлек болады. Психологиялық жеңілдету кабинетіне бөлінген бөлме келесідей психологиялық-гигиенеалық нормаларға сәйкес болуы керек:

- Қабырғалары дыбыс өткізбейтіндей қосымша қапталуы тиіс, «Жылы» түсті бояулармен сырлануы керек немесе ағаш тәрізді көмкерілген болуы керек;
- Едені кілеммен жабылуы тиіс (немесе дыбыс жұтатындай кілемше паралонымен қапталған);
- Терезелер — байсалды ашық түсті перделермен болуы керек.

Кабинеттің түстік гаммасын ескергенде күлгін, қою қошқыл және тым ашық-қоздырғыш түстерден аулақ болу керек.

Кабинетті жасылдандыру маңызды болып келеді («тірі жасылға» көбірек мән беру), бөлменің көлемімен формасына қарай гүлдерді еденге, қабырғаларға, бұрыштарға гүлсауыттармен орналастыруға болады – жасыл түс мейлінше көп болса, психотерапиялық әсердің мүмкіндігі де соншалықты жоғары болады. Тым аңқыған иісті ерекше күтуді қажет ететін гүлдерді ұстамаған дұрыс.

Бөлмеде судың болуы жоғары психотерапиялық нәтиже береді: жасыл желек арасындағы шағын субұрқақтар, жарық қосылған, балықтар жүзіп жүрген, ауа көпіршіктері бар аквариум адамды босаңсытатын әсер бере алады.

Кабинет демалып отырған адамға сырттан есікті ашып-жауып кедергі келтірмейтіндей іштен жабылуы керек.

Жиһаз.

Демалып отыруға арналған кресло жұмсақ, биік арқалығы және шынтақ қойғышы бар болуы керек. Оларды журнал үстелін айналдыра бір-біріне бұрыштап қойған ыңғайлырақ болады. Құрал-жабдықтарды сақтауға арналған шкаф (сервант немесе сөрелер — бөлменің аумағына қарай) болғаны дұрыс.

Қолдануға ұсынылатын құрал-жабдықтар:

- магнитофон, түсті музыкалық қондырғысымен, бейнежазбалық аппаратура;
- психотерапиялық музыка жазбаларымен аудиокассеталар жиынтығы;
- пейзаж, табиғат картиналары (орман, су, гүлді өсімдіктер т.т.) бейнежазба кассеталар жиынтығы;
- жеке тыңдауға арналған құлаққаптар;

- шай, кофе сервиздері, шәйнек.

Ұсынылатын әдебиеттер

1. Битянова М..Психолог в школе: Содержание и организация работы. М.2011
2. Битянова М.Р. Организация психологической работы в школе. -М.: Совершенство, 1998. — 298 с. (Практическая психология в образовании).
3. Джакупов С.М. Психология познавательной деятельности. Алма-Ата, 1992.
4. Млодик И. Современные дети и их несовременные родители, или о том, в чем так непросто признаться М., 2003.
5. Овчарова Р.В. Технологии практического психолога образования М.,2011.
6. Овчарова Р.В. Методика работы школьного психолога с детьми и подростками группы риска.- Курган, 1999 г
7. Фридман Л.М. Психология в современной школе М.,2011.
8. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога образования М.1995.
9. Нурмухамбетова Т.Р. Тәжірибелік психология 1-2 бөлім (Білім беру жүйесіндегі психологиялық қызметтің мазмұны мен әдістемесі) Шымкент 2006 ж
10. Исабекова А.К., Петрова В., Нормативно-правовое обеспечение работы школьного психолога (Методические рекомендации) Кокшетау., 2011.
11. Исабекова А.К. Психолог жұмысының мазмұны. Әдістемелік ұсынба. Көкшетау 2005.-32 б
12. Көмекбаева Л. К. Білім беру ұйымдарындағы психологиялық қызметті ұйымдастыру. Әдістемелік нұсқау.- Алматы 2002.-118 б
13. Психология Қазақстан мектебінде (Республикалық ғылыми- тәжірибелік журнал) Алматы қаласы
16. Мектептегі психология (Республикалық ғылыми –теориялық және қолданбалы журнал) Астана қаласы
17. Қызықты психология (Республикалық ғылыми — практикалық,танымдық- психологиялық журнал.Астана қаласы

18. Педагогика және оқушы психологиясы (Республикалық ғылыми — әдістемелік педагогикалық журнал). Алматы қ.

Садвакасова А.А., Ахметова А.Б., Исабекова А.К., Смецкой М.А.

Түркістан облысы Сарыағаш қаласының жалпы білім беру мекемелерінің педагог-психологтарына арналған әдістемелік ұсынбалар жинағы

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.